Leto LVIII. številka 188. V Ljubljani, v petek 21. avgusta 1925. Cena Din 1·50

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petit á 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Insera ni davek posebej. — „Slovenski Narod" velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravništvo: Knaflova ulica štev. 5, pritličje. — Telefon štev. 304.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon štev. 34.
Poštnina plačana v gotovini.

Ženevsko zasedanje

Druga leta je naša država igrala v Ženevi precej sporedno, deloma klavrno vlogo. Najprvo smo pustili glavno besedo češkemu zunanjemu ministru. Pozneje smo se navadili na blesk ženevskih zasedanj ter videli, da more tudi delegat jugoslovenske države prevzemati važnejše reprezentativne položaje Društva narodov. Radi takih osebnih sporov smo imeli s praško diplomacijo mala nesoglasja. Seve se dr. Beneš ni dal izpodriniti in je svojo osebo vedno pomikal v ospredje. To končno nismo mogli dr. Benešu tudi zabraniti, ker je v zboru maloantantnih zastopnikov pri Društvu narodov vendarle še najmočnejši talent in najspretnejši diplomat.

Razven tega v Društvu narodov naši delegati do danes niso mogli nastopati s primerno avtoriteto, ker smo v notranjosti bojevali hude boje s Stepanom Radićem. Mož je neprestano vznemirjal vodilne diplomate zapadnih držav z dopisi, pošiljal Društvu narodov memorandume o «hrvatskem vprašanju» in zahteval federalizacijo Jugoslavije. Federalistični program Stepana Radića je znan po celi Evropi, predvsem Društvu narodov. Maž je nekaj časa strašil tudi z znanim obiskom v Moskvi, tako da ga na zapadu poznajo kot nekakega agrarnega boljševika.

Te stvari so se v zadnjem času temeljito izpremenile! Radić se je izpreobrnil, danes oznanja državno in narodno edinstvo ter se navdušuje za državo: Prevzel je zastopstvo naše države na predstoječem septemberskem zasedanju Društva narodov v Ženevi.

Jasno je, da g. Stepan Radić ne bo imel prilike v Ženevi, da frazari o kaki «seljaški državi» ali o drugih sličnih frazah, ki jih doma poklanja neukemu hrvatskemu seljaštvu.

Po vsej priliki bo moral govoriti o Balkanu, o Hrvatih in Srbih ter o njihovi skupni misiji v bodočnosti. Pred vsem evropskim forumom mora uničiti bajko o notranjem nesoglasju v naši državi in pokazati na moč in event. v previdnih izjavah podčrtati zunanjepolitično misijo naše države na Balkanu in Jadranu. Doslej smo žal v zunanjepolitičnih zadevah plesali, kakor so drugi piskali. Kar smo dosegli, je šlo preko pomoči od strani Male antante. Dr. Beneš je veliko pomagal naši diplomaciji. Razočarala pa nas je zapadna diplomacija, ki z nami ni tako računala, kakor bi mogla in ki nas je v važnih trenotkih ostavljala na cedilu. Tudi Francija ni vedno storila svoje dolžnosti, kar pa ji ne moremo zameriti radi prekernega stališča, ki ga ima med Anglijo in Italijo. **Tako je prišlo, da nas je italijanska diplomacija v zadnjih letih pritisnila ob zid in da smo morali na premnogih točkah doslovno kapitulirati.**

Letos bomo imeli priliko, **da vpričo diplomatov vseh evropskih in drugih izvenevropskih držav na septemberskem zasedanju Društva narodov proglasimo svojo trdno voljo do moči in spoštevanja v Evropi.** G. Stepan Radić lahko zavrne svoje dosedanje slabe izjave, lahko popravi svoje razorno delo proti državi in njenemu ugledu. **Lahko nadoknadi škodo z velikimi prebitki!**

Njegova beseda bo brez dvoma zalegla. **Pričakujemo, da poleg edinstva našega naroda in moči naše države dokumentira tudi našo voljo do moči na Balkanu in ob Jadranskem morju.** Glavni posvetovalec zapadnih držav v zadevah Balkana bodi Jugoslavija. To je minimum programa, ki si ga mora postaviti jugoslovenska diplomacija v sedanjem trenotku, ko smo začasno rešili svoj notranjepolitičen problem.

O g. Stepanu Radiću ne moremo trditi, da ne ume sijajno govoriti in da ne zna olepšati svojih misli. On je i duhovit i naobražen. Pozna zapadni svet, razpolaga z dobrimi znanstvi. **Veseli bomo vsakega koraka, s katerim bo koristil naši državi in učvrstil njeno zunanjepolitično veljavo.**

Notranje razprtije si pridržujemo zase. Na zunaj pozdravljamo vsak nastop složnega dela. Še enkrat: če bo g. Radić umerjen, če bo znal izbrati primerno besedo, potem ni dvoma da nam v Ženevi mnogo koristi.

V Ženevi naj svečano zavrne vsako slepomišenje z našo državo, vsako izigravanje naše notranje politike, vsako slabljenje našega ugleda od strani katerekoli države. Naši notranji spori so urejeni. Vsaj trenotno, dokler traja sedanja koalicija in navdušenje zanjo med sedanjo večino narodne skupščine. Naj g. Radić glasno povdari pred Evropo, da si želimo primerno stališče na Balkanu in ob Jadranskem morju in da **prehaja sedaj naša zunanja politika iz svoje dosedanje pasivne vloge v najodločneiši aktivizem**

Radićeve klevete proti Jugoslovenskemu Sokolu

Odločen odgovor Radiću. — Ogorčenje v Beogradu. — Radić hodi po Beogradu.

— *Beograd*, 20. avgusta. (Izv.) Po entuziastičnih člankih in poročilih o zagrebških svečanostih se pojavljajo dan za dnem glasovi, ki kritično in trezno smotre nastop Stepana Radića, njegove stranke in hrvatskega separatističnega Sokola s povsem stvarnega vidika. Vedno ostrejši odpor je opažati proti nastopu Stepana Radića, zlasti ko je sedaj znana pisava glavnega Radićeveg organa »Doma« o jugoslovenskem Sokolstvu. Ta napad glasila, ki je obenem sedaj vodilni organ nekaterih članov vlade, je izzval v Beogradu velik odpor, ogorčenje in tudi odločno zavrnitev, ker ta napad na jugoslovenskega Sokola smatrajo za indirektno ponižanje kralja Aleksandra, ki je veliki protektor jugoslovenskega Skolstva.

Današnja »Politika« priobčuje proti Stepanu Radiću odločen članek, to je ona »Politika«, ki se je svojčas najbolj zavzemala za sporazum med obema RR. V članku »Stara pota« zavrača beogradski list napad zagrebškega »Doma« na jugoslovensko Sokolstvo, odločno odklanja Radićev očitek, da bi bil jugoslovenski Sokol le batinjaškoorjunaška organizacija. »Dom« s tem napadom ni le *žalil kralja kot najvišjega protektorja jugoslovenskega Sokola, marveč tudi vse srbske Sokole, ki so vsi brez izjeme združeni v JSS. Organ vladine večine si je dovolil težko žalitev kralja.* — »Politika« dalje ugotavlja, da postajajo ljudje od spodaj, ki so bili za sporazum, radi takih napadov zelo občutljivi. *Konstatira, da vrši jugoslovenski Sokol veliko misijo, ker so v njem ujedinjeni Srbi, Hrvati in Slovenci, dočim je zelo mala misija hrvatskega Sokola, ki ga kot takega ne priznava nobena druga slovanska sokolska organizacija, razen Bolgarov.*

— *Beograd*, 20 avgusta. (Izv.) V politični javnosti nikakih dogodkov, ki bi izzivali v državnem življenju večji odmev. — Radićev pojav v Beogradu ni bil sedaj tako simpatičen kakor prvikrat meseca julija, ko mu je Beograd ploskal za vsako njegovo izjavo. Stepan Radić je včeraj ves dan lovil glavne prvake narodnoradikalne stranke. Povsod na domu in v klubu je iskal predsednika parlamentarnega kluba Ljubo Živkovića. Dolgo ga ni mogel najti, še le popoldne ga je našel v klubu. Njiju razgovor je bil zelo kratek. Stepan Radić je tudi napovedal poset pri prvaku Aci Stanojeviću na njega domu v Knjaževcu. Stanojević pa mu je lakonično odgovoril, *da ga na domu ne more sprejeti, ker je njegov stan prevelik zanj, voditelja Hrvatov.* Stepan Radić je prišel tudi v stike z zemljoradniki. V nedeljo se baje udeleži kmečkega tabora na Krškem polju, ki ga prirede samostojni kmetje.

Kitajska izziva vojno proti Angliji in Japonski

Kitajska zabranila izvoz živil in sirovin. — Ostre odredbe proti angleški paroplovbi v kitajskih vodah.

— **London**, 19. avgusta. (Izv.) Reuter javlja iz Shanghaja: Kitajske oblasti so izdale odredbe glede obrežne paroplovbe, **po katerih lahko pristanejo v vseh pristaniščih,** razen v Hongkongu, **parniki vseh narodnosti, razen britanski in japonski.** Vsi parniki pa se morajo podvreči preiskavi **po stražah antiimperijalistične zveze. Po istih določilih je prepovedan izvoz živil in surovin.** Britanski generalni konzul je naslovil na kitajsko vlado pismeno vprašanje, če so te odredbe uradne. **Britanski konzul opozarja kitajsko vlado, da pomenjajo take določbe flagrantno kršenje mednarodnih pogodb in značijo napoved vojne.**

— **London**, 19. avgusta. Reuter objavlja: Britanska vlada smatra odredbe kantonskih oblasti glede prometa v kitajskih pristaniščih, odnosno njih akcijo proti prometu britanskih parnikov v kitajskih pristaniščih kot flegrantno kršitev mednarodno z vladami sklenjenih pogodb.

Reuter dalje objavlja: **Viceadmiral Sinclair je odpotoval iz Hongkonga v Kanton.**

— **Pariz**, 20. avgusta. (Izv.) »Havas« javlja iz Londona: Z ozirom na to, da se je pričela akcija proti britanskim parnikom, so prejeli **diplomatični zastopniki Anglije na Kitajskem tajna navodila in pooblastila, da so pripravljeni na vsako eventualnost.**

Pogajanja z rudarji v Sarajevu prekinjena

— **Beograd**, 20. avgusta. Iz Sarajeva javljajo: Nenadoma so bila včeraj popoldne prekinjena pogajanja med delegati rudarskih delavcev in rudarsko direkcijo, ki so se že skoraj bližala koncu. Rudarji so predložili nove zahteve in sicer, da se temeljne mezde povišajo dnevno za 10 do 12 dinarjev v I. kategoriji, a za rudarje II. kategorije za 6 do 9 dinarjev. Zastopniki rudarske direkcije pa so ponudili povišanje za I. kategorijo 4.50 do 6 Din, za II. kategorijo pa 1.50 do 3 Din. Rudarji teh predlogov niso odobrili, zato so bila pogajanja formalno prekinjena. Za slučaj, da se sprejmejo delavske zahteve, bi se izdatki rudarske direkcije povečali za 25 milijonov. Nekateri trde, da so se začeli v mezdno gibanje rudarjev vmešavati nekateri nepoklicani faktorji, ki zasledujejo politične svrhe. Vladni listi trde, da ni nevarnosti za izbruh rudarske stavke v Bosni in Hercegovini.

POVRATEK MINISTRSKEGA PREDSEDNIKA PAŠIĆA

— **Beograd**, 20. avgusta. (Izv.) Ministrski predsednik Nikola Pašić je obvestil glavni odbor radikalne stranke, da se povrne s svojega odmora že pred 15. septembrom v Beograd, ker se je odločil, da prisostvuje dne 21. septembra velikim narodnim svečanostim na Lovčenu ob prenosu zemeljskih ostankov vladike R. P. Njeguša. Pašić spremlja kralja tudi na njegovem potovanju po Črni gori.

Kriza v češkoslovaški tekstilni industriji

— **Praga**, 19. avgusta. (Izv.) Izprtje tekstilnega delavstva izvajajo samo češki industrijalci, dočim so se njih nemški konkurentje sporazumeli z delavstvom ter privolili v 7 do 10 odstot. povišanje mezde. V nemških tekstilnih industrijah je zaposlenih okoli 250.000 delavcev. Delavstvo pri čeških industrijah stavka. V Nachodu je okoli 10.000 delavcev včeraj javno demonstriralo ter zahtevalo, da prične vlada pri delodajalcih z intervencijo. Ministrstvo za socijalno politiko skuša spor med delavci in delodajalci mirnim potom rešiti.

— **Praga**, 20. avgusta. (Č.) »České Slovo« javlja, da so se vršili v vseh krajih, ki so prizadeti radi mezdnega gibanja v tekstilni industriji, včeraj mnogoštevilni protestni shodi. V Pragi je bil sestanek zaupnikov delavskih organizacij vseh praških tovaren. Na tem sestanku so sklenili, da danes ob 15. popoldne ustavijo vsi delavci delo v tovarnah in da pridejo na veliko protestno zborovanje v Bubenč. Na tem zboru namerava delastvo protestirati proti temu, da se orožništvo odpošilja v stavkovne rajone.

Poskušen atentat na bolgarska politika

— **Pariz**, 20. avgusta. (Izv.) K poskušenemu atentatu bolgarskih komunistov na predsednika in podpredsednika bolgarskega narodnega sobranja javljajo te podrobnosti: Okoli 17. popoldne sta predsednik Kuljev in podpredsednik sobranja Vasov zapustila razstavo ter se napotila na Elizejsko polje. Nenadoma ju je obkolilo kakih 40 ljudi, ki so začeli demonstrirati in vzklikati: »Doli z ubijalci!« Napadalci so začeli ogrožati tudi njiju življenje. Pristopil je detektiv, ki je napad zabranil s samokresom v roki ter obenem ustavil avtobus, v katerega sta nato vstopila napadena. Kuljev in Vasov sta se pred napadalci, ki so ju v drugem avtu zasledovali, rešila na bolgarsko poslaništvo. Napadalce je razkropila deloma policija, ki je dva takoj na mestu prijela. Ugotovljeno je bilo, da so bili napadalci bolgarski komunisti. Do danes je policija aretirala 15 bolgarskih komunistov, kot udeležencev pri napadu.

NA DUNAJU MIR

— **Dunaj**, 20. avgusta. (Izv.) Snoči je vladal povsod mir. Za nedeljo ob 17. popoldne sklicujejo krščanski socijalci in drugi antisemiti velik protestni shod

JEZUITI NA DUNAJU PRIPRAVLJAJO MONARHISTIČNI PUČ

— **Dunaj**, 20. avgusta. Z ozirom na govor, ki ga je imel vodja konservativne stranke v spomin Frana Josipa in v katerem je bila izrečena krilatica o socijalni monarhiji, je policija izvedla včeraj več hišnih preiskav pri raznih voditeljih konservativne stranke, ki je še vedno monarhistična. V samostanu jezuitskega kolegija so izsledili obilo koreskondence, ki se nanaša na akcijo za odstranitev republikanskega režima. Na podlagi te korespondence je več oseb zelo kompromitiranih. Organi državne policije so izvršili tudi preiskavo v tajništvu konservativne stranke ter zaplenili vso korespondenco. Preiskava mora ugotoviti, v koliko so bili zadnji dogodki, naperjeni proti zionističnemu kongresu, v zvezi s splošno akcijo državnega puča.

FRANCOSKI KOMUNISTI NAPADLI BOLGARSKA POLITIKA

— **Pariz**, 18. avgusta. Že več dni v Parizu bivajoči predsednik bolgarskega narodnega sobranja Kuljev in podpredsednik sobranja Vazov sta danes popoldne posetila razstavo. Ko sta odhajala, ju je pri vhodu napadlo okoli 40 bolgarskih in farncoskih komunistov ter ju začelo s palicami po glavah pretepati. Napadalcev sta se rešila na ta način, da sta hitro skočila v prvi avtobus. Napadalci so jima v drugem sledili. Policija je aretirala tri sumljive komuniste.

FRANCOSKE ČETE IZPRAZNUJEJO PORUHRJE

— **Düsseldorf**, 19. avgusta. Francozi so začeli izpraznjevati zasedeno Poruhrje. Najpreje so izpraznili postojanke pri Derrendorfu. Zasedene objekte so mirno in v redu izročili pristojnim oblastem. Izpraznitev se prihodnje dni nadaljuje.

Smrt sovjetskega generala Kotowskega

Umor rdečega generala Kotowskega, komandirja na južnozapadni granici sovjetske Rusije stacijoniranega 2. kavalerijskega kora rdeče armade, je vzbudila v Rusiji ogromno senzacijo. Moskovski politični krogi odklanjajo verzijo, da je morilec Majorow, bivši adjutant umorjenega generala, ubil šefa radi prepira. Jegorow, Budjeny in drugi znani voditelji ruske rdeče vojske smatrajo, da je bil Majorow v zvezi z Romunijo in da gre za čin veleizdaje. V Romuniji so Kotowskega splošno smatrali za prvoborite1ja Besarabije. Zato so ga sovražili in najeli morilca, da je ubil svojega predpostavljenega šefa. Vojni komisar Frunze je pokojnemu posvetil armadno povelje, v katerem pravi, da je bil general Kotowsky najsposobnejša glava med voditelji ruske rdeče armade. Morilec je bil največji izdajalec, odkar obstoja sovjetska država. Zasliševanje morilca je tajno, vse časopisje pa zahteva strogo kaznovanje. Kotowsky je pripadal stari boljševiški gardi. Sodeloval je v vseh vojnah sovjetske vojne. Trikrat je bil odlikovan z redom rdeče zastave in s počastnim mečem. Veljal je za izrednega organizatorja sovjetske konjenice. Sodeloval je nadalje pri ustanovitvi sovjetske republike v Moldavi.

Njegove telesne ostanke so prepeljali iz Odese v Moskvo. Pokopali so ga v Birguli. Pogrebne svečanosti v Odesi so bile sijajne. Ob rakvi so korakali generali sovjetske vojske ,med njimi Budjeny. Napisi na trakovih so naznanjali, da je bil umorjeni general glavni pobornik moldavanske svobode in največji nasprotnik Romunije. Njegov cilj je bil združiti Besarabijo z Rusijo. Tudi v Moskvi so se vršile enake pogrebne svečanosti.

PROCES PROTI TRGOVCEM Z BELIM BLAGOM

—**Zagreb**, 19. avgusta (Izv.) Pred kotarskim sodiščem je danes ob 9. dopoldne pričela kazenska razprava proti petim zvodnicam, 1 zvodniku in 10 lastnikom javnih hiš, ker so trgovali z belim blagom. Vsi so prišli pred sodnika v spremstvu odvetnikov. Razpravo vodi sodnik Zvonimir Božičević. Razpravi prisostvuje tudi državni pravdnik, ker se interesira za potek te razprave z ozirom na to, če bo utemeljena obtožba ostalih trgovcev z belim blagom pred sodnim stolom. Na razpravo je povabljenih vseh 27 deklic, ki so postale žrtve špekulacij teh temnih elementov. Za razpravo vlada v Zagrebu veliko zanimanje, zato naval občinstva precejšen.

— **Zagreb**, 19. avgusta (Izv.) Danes dopoldne je pričelo najpreje zasliševanje zvodnic in enega zvodnika, ki so preskrbovali javne hiše z belim blagom. Zaslišana je bila najpreje 59-letna Neša Wenzel iz Slovenjgradca, ki je obtožena, da je dve mladi dekleti prodala javni hiši v Sisku. Nato je bil zaslišan 24-letni sluga v javni hiši Rudolf Hrčak in za njim 40-letna Antonija Buharić, kateri obtožnica dokazuje, da je prodala štiri dekleta v javne hiše. Vsi zaslišanci sedaj zanikajo, da bi trgovali z dekleti. Razprava se jutri nadaljuje.

— **Zagreb**, 20. avgusta. (Izv.) Danes od 8. zjutraj se je vse dopoldne nadaljevala razprava proti trgovcem z belim blagom. Zaslišane so bile tri zvodnice in dva lastnika »javne hiše«, ki smatrata to institucijo za »fabriko«. Zaslišane zvodnice se izjavljajo za nedolžne in naglašajo, da so poslovale samo z dekleti, ki so bile že preje »tolerirane« kot prostitutke. Zanimivo je bilo zasliševanje dveh lastnikov javnih hiš Gjoke Jovanovića iz Zemuna in Palića iz Bjelovarja. Podala sta med zasliševanjem zanimivosti o poslovanju javnih hiš. Palić je izjavil, da njegova »hiša« slabo posluje in da je imel snoči pri blagajni samo 157 Din bruttodobička, zato namerava hišo opustiti. Gjoka Jovanović ima javno hišo v Zemunu, vodi jo njegova žena, kar se tiče intimnega poslovanja. Njegova »fabrika« dela z 800 do 1200 Din inkasa na noč. Glede zaslužka deklet je izjavil, da so nekatere zaslužile do 5000 Din mesečno, toda bile so »agilne in verzirane«. Izjavil je dalje, da on ni hotel mladih, nedolžnih in neizkušenih deklet, marveč samo stara dekleta, ki jim je bil posel znan. Med občinstvom je bilo tudi danes za razpravo veliko zanimanje. Razprava se jutri ob 8. nadaljuje.

Zaslišane so bile danes zvodnice: 33-letna Ana Sulić, Celika Sladović in Biharić. Končno je bila zaslišana med zvodnicami še Antonija Ponikvar-Mikšik. Obramba povsod stremi za tem, da vso afero spravi na stranpota. Zaslišanke se tudi tako zagovarjajo, da so smatrale posredovanje za dovoljen posel.

Najslabši vtis je včeraj napravil na javnost sluga javne hiše Hrščak, ki je tip pravega duševno omejenega človeka. Ta še niti ni vedel, kaj pomenja beseda »bordel«.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG.

Deske monte 25 mm, 30 mm, 50 mm frc. m. denar 500; testoni 4—10, frc. meja blago 345; bukovi parketi 4.50—8 cm šir., 20 do 50 cm dolž., frc. meja za m², denar 42; hrastova drva 1 m dolž.. suha, frc. nakl. postaja, 10 vag., denar 17.50, blago 17.50, zaključki 17.50.

ŽITNI TRG

Pšenica zgornje bačka 77-7 kg, gar. suha, fco nakladna postaja, 2 vagona: denar 270, blago 270, zaključek 270; pšenica domača, fco Ljubljana: denar 275; koruza slavonska, par. Škofja Loka, 1 vagon: denar 225, blago 225, zaključek 225; koruza slavonska, par. Ljubljana, 1 vagon: denar 222.50, blago 222.50, zaključek 222.50; laneno seme Ia, fco Ljubljana: denar 550; oves slavonski ali bosanski, fco Ljubljana: denar 195.

2½% drž. renta za vojno škodo denar 292; 7% invest. pos. iz leta 1921 denar 76, blago 80; Celjska posojilnica dd. denar 201, blago 201, zaklj. 201; Ljubljanska kreditna banka denar 225, blago 265; Merkantilna banka denar 101, blago 105; Prva hrvatska štedionica denar 890; kreditni zavod denar 175, blago 185; Strojne tovarne in livarne denar 105, blago 118; Trboveljska premogokopna družba blago 335; Združene papirnice denar 112; Stavbena družba dd. Lj. denar 165, blago 180; 4½% zastav. list. Kr. dež. banke denar 20; 4½% kom. zad. Kr. dež. banke denar 20.

Zagrebška borza.

Dne 20. avgusta. Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 10.815—10.8895, Pariz 262.48—266.48, Praga 164.80—166.80, Newyork 55.535—56.135, London 270.72—272.72, Trst 200.73—203.13, Berlin 13.285—13.355, Dunaj 0.0781—0.0791. Valute: dolar 45.80—55.80, lira 200.50—203.20.

Efekti. 7% invest. pos. 1921 78.25, 2½% drž. rente 296—297, Ljubljanska kreditna 225—250, Centralna banka 11 —.—, Hrv. eskomptna banka 114—115, Kreditna banka Zgb. 115—118, Hipotekarna banka 66—67, Jugobanka 99—100, Praštediona 895—900, Slavenska banka 65—66, Eksploatacija 58, Drava dd. Osijek 130, Šečerana Osijek, 491—500, Nihag 41, Gutman 394—400, Slaveks 150—160, Slavonija 56—60, Trboveljska 330, Union, paromlin, 370—400, Vevče 110, —.—.

Inozemske borze.

— **Curih**, 20. avg. Borza: Beograd 9.225 Pariz 24.20, London 25.035, Newyork 515.50 Milan 18.575, Praga 15.27, Dunaj 0.007255.

— **Trst**, 20. avg. Predborza: Beograd 49.60, Pariz 129.80, London 134.60, Newyork 27.70, Praga 82, Curih 537, Dunaj 0.0392.

Proslava 1000 letnice hrvatskega kraljestva

Sokolski Glasnik št. 12.—16. objavlja sledeči proglas o proslavi 1000-letnice hrvatskega kraljestva.

Vsem bratskim župam in društvom!

Jugoslovenski Sokolski Savez, spoštujoč zgodovino, narodne svetinje in tradicije našega ujedinjenega naroda, bo proslavil svečano spomin 1000-letnice hrvatskega kraljestva v Zagrebu, prestolici Hrvatov, in po celi državi dne 8. septembra 1925.

Proslava se bo vršila po temle sporedu:

1. Dne 7. septembra se vrši v Narodnem gledališču telovadna akademija, ki jo priredi sokolska župa Zagreb.

2. Dne 8. septembra ob 10. uri dopoldne se vrši svečano zborovanje JSS v saborni dvorani:

Uvod: fanfare.

a) Pozdrav staroste JSS brata Gangla.

b) Slavnostni govor o 100letnici hrvatskega kraljestva.

c) Petje državne himne.

Popoldne ob 3.: I. seja prosvetnega odbora JSS.

Na proslavo morajo poslati vse bratske župe svoj župni prapor in po tri delegate v kroju, med njimi tudi predsednika župnega prosvetnega odbora. Udeležba na proslavi je strogo obvezna za vse bratske župe JSS. Ostala bratska sokolska društva pa so dolžna, da istočasno t. j. 8. septembra ob 10. uri dopoldne priredijo isto proslavo s predavanjem, ki naj bratom in sestram razloži zgodovinsko važnost 1000letnice hrvatskega kraljestva. Tozadevna predavanja bo razposlal vsem društvom prosvetni odbor JSS.

Župne prosvetne odbore prosimo, da za prosvetni odbor JSS — ki ga tvorijo prosvetni odbor JSS in vsi predsedniki župnih prosvetnih odborov — pošljejo najkasneje do 30. avgusta t. l. event. predloge in ime poročevalca za prosvetni odbor JSS.

Bratska župna starešinstva pozivamo, da nam javijo do 30. avgusta brate delegate za Zagreb.

Zdravo!

Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza v Ljubljani.

Besarabija in Evropa

Ruska iredenta v Besarabiji. — Evropa in Besarabija. — Rusija in Evropa.

Če pogledamo na sovjetsko zunanjo politiko poslednjih let, zapazimo, da je precej ekspanzijonistična in da na vseh koncih in krajih poizkuša prodirati proti sosedom. To vidimo v Aziji, kjer nagaja Angliji in deloma Japonski, vidimo v Srednji Aziji, kjer prodira v Perzijo. Tudi napram evropskim državam, ki meje neposredno na zapadne meje, nastopa izzivalno. Predvsem proti Poljski, največ pa proti Romuniji, kjer je glavno vprašanje Besarabija. Rusija je rovarila tudi še proti drugim državam, n. pr. proti Nemčiji, Madžarski, kjer je netila boljševiško revolucijo, enako proti Italiji in Angliji. Vrgla se je celo na nemire v Maroku, kjer buni kolonijalna ljudstva proti Franciji in Španiji. V vseh teh državah in deželah deluje Rusija na to, da povzroči socijalno revolucijo in da uniči svoje »socijalne« nasprotnike takorekoč brez kapljice krvi lastne vojske. Te namere se ji niso posrečile. Zato pa še vedno vzdržuje svoje zavojevalne, direktne ekspanzijonistične cilje na zapadnih svojih mejah proti Poljski in Romuniji. Napram Poljski ima sovjetska Rusija predvsem socijalnorevolucijonarne namene, ker bi z ev. zmago nad Poljsko potrkala neposredno na vrata Evrope. Drugo stališče pa ima napram Romuniji radi Besarabije. Tu se sovjetska Rusija lahko opira na slovanski nacijonalizem. Ta nacijonalizem tudi v celem obsegu izrablja za odpor besarabskega prebivalstva proti Romuniji. Ni slučajno, da službujejo v visokih vojaških položajih sovjetske uprave in vojske v ruskem delu Besarabije zelo izvežbani in proslavljeni generali in upravni uradniki bivše caristične Rusije.

Brez dvoma je, da vodijo sovjetske voditelje v Moskvi glede Besarabije ne samo socijalni momenti, nego tudi nacijonalistični, *kar je pozdraviti kot prvo stopnjo k preporodu ruskega nacijonalnega čustva.*

Za enkrat ruska zunanja politika pa še ne računa z nacijonalnimi čustvi in interesi. Po Evropi straši še vedno s svojimi socijalnorevolucijonarnimi akcijami. V zadnjem času so se v tem oziru storile precejšnje spremembe, ki kažejo, da se bo moskovska zunanja politika preorijentirala. Brez dvoma je, da lahko zaigra Rusija v Evropi takoj velevažno vlogo, čim se odpove svojim socijalnorevolucijonarnim sanjam in se postavi na interesno stališče koalicij z zapadnimi evropskimi velesilami. — Potem bi v slučaju vzpostavljenja prijateljstva s Francijo mogla ruska politika radi Besarabije in proti Romuniji postati povsem aktualnega značaja. — Danes je ta politika omejena na Rusijo samo in na njeno razmerje z Romunijo. *V slučaju živahnejšega sodelovanja s francosko evropsko politiko pa bi to vprašanje postalo splošno evropsko vprašanje, ki bi ga seve tudi zapadni Slovani na severu in jugu Evrope odobravali in podpirali z vsemi svojimi slovansko navdahnjenimi močmi.*

Če bo hotela torej Rusija dosegati v Evropi pozitivne uspehe, *bo morala preorijentirati svoje razmerje do Evrope ter se predvsem odreči dosedanji svoji socijalnorevolucijonarni politiki. Potem bo marsikatero njeno stremljenje našlo dober odziv na zapadu in med temi stremljenji predvsem vprašanje Besarabije.*

Prosveta

Ivo Vojnovićev „Prolog nenapisane drame"

»Dubrovački list« z dne 8. avgusta piše o gornjem najnovejšem Vojnovićevem delu nastopno:

»Neki dan se je v starodavnem vlastelinskem dvorcu markiza Bona na Gružu obnovil kulturnodružabni običaj, ki se je nekoč negoval v Dubrovniku za časa znamenitih salonov krasne Cvijete Zuzorićeve in njenega Dinka Zlatariča. Vršilo se je literarno zasedanje najodličnejše družbe o priliki prvega čitanja najnovejšega dramatičnega dela pesnika Iva Vojnovića.

V ti karakteristični vili je družba obudovala lepoto nekdanjih divnih prireditev v dvorcih dubrovniških vlastelinov, med katerimi so naši stari književniki pokazovali, čitali in izvajali svoja nova dela v krogu umetniško navdahnjenih ljudi. Tako je tudi ta večer bil v redkem harmoničnem skladu s tem običajem. Na stari verandi, ki je kazala na morje in v bajnem vrtu si našel visoko poezijo gospoda Iva, akorde glasbe, ples, zakusko, duhovito kramljanje odličnega občinstva in lepe mladeži.

Avtor sam je čital z veliko spretnostjo skoro do konca delo, ki ga je bil pravkar dovršil. Delo, ki nosi naslov »Prolog nenapisane drame« šteje štiri dejanja in vsebuje tragične prizore iz življenja pretendentke na ruski prestol, Jelisavete Tarahanove, ki je leta 1774. stanovala v dvorcu Skočibuha na Boninovem. Pravzaprav to ni drama, nego nadvse moderna zbirka zgodovine, pesmi, groteske in satire. Posebno originalno je, da je avtor prikazal glavne prizore iz življenja pretendentke Tarahanove v fantastični igri kinematografske družbe, ki je prispela v Dubrovnik. Pri tem sodeluje sam avtor »nenapisane drame«. V prvem dejanju piše svoje delo, ki se nato prikazuje v sledečih dejanjih »Prologa«. Na koncu se pojavi v isti sobi, kjer je začel pisati, kar je videl v svoji fantaziji na terasi Skočibuhovega dvorca. Zbudi se iz sna in se bori s samim seboj. Uvidel je, da se drama take okrutnosti in podlosti ne da tako izraziti, kakor želi. Zato raztrže že napisan rokopis, ker spozna, da ne more rešiti svojega problema. Drama ostane nedokončana. Odtod napis.

V nobeni drami ni pesnik »Trilogije« odkril samega sebe, svoja osebna življenjska izkustva in spregovoril tako resnično o vprašanjih sedanje dramatične umetnosti, kakor v tem delu. To delo našega velikega umetnika diči izredno bogastva poezije, pretresljivo nazorno dramatičnost. Žive osebe s karakterističnimi črtami se menjajo s kontrasti močnih učinkov. Delo ostavlja globok vtis.«

★ ★ ★

— **Upravo osiješkega gledališča** prevzame g. Vesnič, ki je že dve leti upravljal novosadsko gledališče. Pred meseci imenovani upravnik osiješkega gledališča g. Rukavina pa nastopi vsled obolelosti dalji dopust in odpotuje v inozemstvo.

— **Jugoslovenski umetniki na Dunaju.** V drugi polovici septembra se otvori na Dunaju velika mednarodna razstava, na katero so povabljeni tudi jugoslovenski umetniki. Razstave se med drugimi udeleže gg. Meštrović, Bečić in Križanić.

— **Mednarodna razstava v Benetkah.** Spomladi leta 1926. se vrši v Benetkah 15. mednarodna umetniška razstava slik, kipov in črtežev. Vsak umetnik razstavi samo po eno sliko. Razstave se udeleže tudi jugoslovenski umetniki iz Dalmacije.

— **Operne premijere.** Berlinska opera vprizori v jesenski sezoni kot prvo noviteto Alban Bergovo opero »Wozzek«. Alban Berg spada med najnadarjenejše učence slovitega dunajskega komponista Arnolda Schoenberga. Berlinska opera vprizori nadalje Prokofiefiovo opero »Ljubezen do treh oranž«, ki se je z velikim uspehom pela na operi v Koelnu. Kritika piše, da je to delo sila moderno ter natrpano z velikimi tehničnimi težkočami. Hvali pa obenem njene izredne muzikalne vrline.

— **Stuttgartska opera** prinese v jesenski sezoni dve noviteti: Haendlovo po Rudolfu predelano opero »Ariodante« in Egon Weleszovo baletno pantomino »Ahil na Skiru«.

— **E. W. Korngold** je dokončal novo opero »Čudež Heliane«. Besedilo te opere je napisal pesnik Kaltneker.

— **Rabindranat Tagore** v sovjetski Rusiji. V Petrograd je prispela brzojavka slavnega indijskega pesnika in modroslovca Rabindranat Tagora, v kateri naznanja, da poseti Petrograd o priliki proslave dvestoletnice petrogradske akademije.

Sodišče

— **Ljeninov apostol.** Viktor Kokalj, rojen leta 1901 v Grbini pri Litiji, delavec, sin nočnega čuvaja v litijski topilnici, je strasten komunistični propagator. Kaznovan je bil že trikrat in sicer dvakrat zaradi tatvine in enkrat zaradi goljufije. Obtožen je po čl. 1 zakona o zaščiti države. V sodno dvorano je vstopil kot razjarjen lev, toda ko so začeli prihajati člani senata, se je potuhnil v pohlevno ovco. Obtožen je, da je leta 1924. prodajal po Litiji Ljeninove slike z napisom: »Voditelj velike ruske revolucije in svetovnega proletarijata«. Povodom neke veselice »Orjune« v Litiji je take razglednice razstavil po mizah v Sokolskem domu. Nadalje je letos 1. maja med Litijo in Zagorjem metal iz vlaka skozi okno rdeče letake skrajno revolucionarne vsebine. Letaki so pozivali na oboroženo nasilje proti državi in njenim oblastem, obstoječi red v državi se mora z oboroženo vstajo, z državljansko vojsko, preprečiti, delavsko-kmečka republika je cilj vsega proletarijata itd. Pri hišni preiskavi so dobili pri Kokalju mnogo komunističnih brošur in revolucionarnih spisov, kar dokazuje, da je bil od inozemskih prekucuhov zalagan in plačan. Tudi je bil tajnik pripravljalnega odbora za organizacijo komunistične omladine, takozvanih revolucionarnih celic. Obtoženi »junaško« taji, da bi bil komunist in za nasilni prevrat, češ saj sem bil sam jugoslovenski vojak brez kazni. Glede rdečih letakov pripoveduje bajko, da je letake trosil skozi okno neznan mož, ki je tudi njemu dva dal. Ko je prebral vsebino, je letake vrgel skozi okno vlaka. Predsednik: Vsebina letakov se vam je dopadla? Kokalj: Dopadla se mi je le odločnost moža, ki je kaj takega napisal. Glede Ljeninovih razglednic trdi, da mu jih je nekdo v Trbovljah vsilil v razprodajo. Prevzel je 60 razglednic in plačal zanje 30 dinarjev. Ker jih je prodajal po en dinar, je zaslužil 10 Din. Prizna, da je bil tajnik pripravljalnega odbora za organizacijo komunistične omladine, a se zagovarja, da ni vedel, da so take organizacije prepovedane. Vkljub fulminantnemu zagovoru dr. Tume je bil Kokalj obsojen na dve leti težke ječe. Zagovornik je prijavil pritožbo na Stol sedmorice v Zagrebu.

— **Huda pijanost.** Jernej Korenčan, pek v Horjulu, je obtožen, da je dne 14. junija t. l. ondotnega mlinarja Fr. Marolta pretepal in metal ob tla, da je dobil Marolt poškodbe na obrazu ter imel zlomljeno eno rebro. Marolt je bil tako pijan, da se ne more na podrobnosti spominjati. Šele žena mu je zjutraj povedala, da je v spanju stokal, nakar šele je začutil, da ima zlomljeno rebro. Spominja se samo, da mu je Korenčan »z rokami nekaj šaril« okrog glave, dočim Korenčan prizna, da mu je prisolil dve krepki zaušnici. Korenčan je dobil 200 Din globe.

— **Navihana tatica.** 27letna Marija Gros, žena čevljarja in posestnika iz Kovorja, je doma iz poštene rodbine v Kamni gorici, le ona ima predolge prste. Že trikrat je bila zaradi tatvine predkaznovana. Jeseni leta 1921. je v Spod. Lipnici segla skozi zamreženo okno gostilničarja Janka Trohe ter vzela kaseto z raznimi dragocenostmi, kakor zlati uhani, ura, zlate broške, igle itd. Skupna vrednost ukradenih predmetov je bila cenjena na 1350 Din. Obtoženko so takoj osumili, ker je tisto jutro šla mimo hiše po mleko, toda na sled so ji prišli šele letos, ko je mislila, da je že vse pozabljeno, zato je ukradene predmete prodajala in podarjala. Obtoženka je skušala mater in sestro pregovoriti, da bi krivo pričali, toda obe sta ostali pošteni. Vkljub trdovratnemu tajenju, da je škatljo našla doma na omari, da ji je uro podarila botra — katere ime pa ji niti znano ni — je bila obsojena na štiri mesece težke ječe. Obsojenka je bila tako huda na svojo pošteno sestro, ker ni hotela v njen prid pričati, da jo je na hodniku sodišča dejansko napadla.

— **Mlad na krivi poti.** Šele 20letni usnjarski pomočnik Ludvik Frelih iz Sorice je izvabil v Železnikih trgovcu Jakobu Dermoti par novih čevljev, trgovcu Bogataju pa srebrno uro z verižico pod pretvezo, da gre na Bled bratu za krstnega botra. Kmalu nato je prišel v Zalem logu k trgovki Antoniji Veber ter jo naprosil za 1000 dinarjev posojila, češ da se mu v vročini ne ljubi iti k očetu v Podporezen, kjer je premožen kmet, v resnici pa je oče hlapec, ki služi le za hrano in obleko. Fant je postal žrtev svoje ljubice, neke Amalije Vrhovnik v kamniškem okraju, kateri je kupoval razna darila ter ji dajal tudi denar. Obsojen je bil na dva meseca ječe.

Politične vesti

= **»Hrvat« preneha kot dnevnik.** Glavni organ Hrvatske Zajednice, »Hrvat«, ki ostro napada politiko HSS, preneha izhajati kot dnevnik, ker mu dela velike težkoče tiskarna, ki je last konzorcija, zastopajočega sedanji vladni režim RR.

= **Tudi karakteristika g. Stepana Radića.** Beogradski »Balkan« poroča, da se je na balkonu Hrvatskega seljaškega doma v Zagrebu, raz kateri so govori razni ministri in kjer je proslavljal tisočletnico hrvatskega kraljestva g. Stepan Radić, nahajal tudi sin ministrskega predsednika Nikole Pašića, g. Rade Pašić. »Balkan« piše o tej stvari sledeči komentar: Zanimivo je, da se je nahajal v tej kiti velikostojnikov in drugih gostov okoli g. Radića tudi sin našega premijera, g. Rade Pašić. Neki list pravi, da ga je Radić tudi poljubil. Štiri, pet let je Radićevo časopisje besno klevetalo sina g. Pašića in ga imenovala tata. Mi smo velikokrat jemali tega mladega in v osnovi dobrega človeka v obrambo pred to klevetniško radićevsko kampanjo, ki je hotela preko sina zadeti očeta in ki mu je tudi dosti škodila. Sedaj pa se g. Radić in mladi g. Pašić pred vsem Zagrebom in vsemi Hrvati javno poljubujeta!! Kaj si morejo misliti Hrvati o značaju g. Radića? Razen, ako to nemoralno dejanje ni le preračunjena potega, da se preko ljubljenega sina pridobi očeta . . .

Šolstvo

— **Gremijalna trgovska šola v Ljubljani naznanja,** da se vrši vpisovanje v I. letnik kakor je že objavljeno od dne 17.—24. avgusta t. l. v pisarni Gremija trgovcev v Ljubljani, palača Ljubljanske Kreditne banke, Aleksandrova cesta 2./I. Vsak mora prinesti s seboj zadnje šolsko spričevalo. Za sprejem se zahteva najmanj 2 razreda srednje ali meščanske šole ali pa 8 razredov osnovne šole. Vpisovanje v II. in III. letnik se vrši v šoli na »Ledini« (Komenskega ulica) v četrtek dne 3. septembra t. l. od 2. do 5. ure popoldne v vodstveni pisarni (levo pritličje). Začetek šolskega leta 1925/26 se prične v ponedeljek, dne 7. septembra 1925 ob 2. uri popoldne za vse vajence. Istočasno bodo izprašani vsi oni učenci(ke), ki so zaostali koncem šolskega leta neizprašani in niso prejeli spričevala. Načelstvo.

— **Vpisovanje na tehniški srednji šoli** se vrši: V I letnik višje stavbne in višje strojne šole v sredo 2. setpembra. — V prvi letnik delovodske šole, mizarske in strugarske šole, kiparske in rezbarske šole in košarske šole v petek 4. septembra. V vse ostale letnike imenovanih oddelkov in v višja letnika ženske obrtne šole v sredo 9 septembra, v vse tečaje stavbne rokodelske šole od 26. do 29. oktobra. Naznanjeno vpisovanje v prvi letnik ženske obrtne šole odpade, ker je že julija meseca bilo sprejetih največje določeno število.

— **Popravek k notici** »Začetek šolskega leta na državni realki v Ljubljani«: Razredni (ponavljalni) izpiti *za učence 4. razreda* pričnó v ponedeljek 24. avgusta ob 8. uri, pismeni nižji tečajni izpit pa v četrtek 27. avgusta ob 8. uri. — Ravnateljstvo.

— **Na državni realni gimnaziji v Kočevju** se začne šolsko leto 1925/26 z dnem 1. septembra. Vpisovanje učencev za prvi razred bo 2. septembra od 8. do 12. ure, nakar se pričnó sprejemni izpiti. Vpisovanje učencev v višje razrede (II.—VII.) bo v četrtek dne 3. septembra od 8. do 12. ure. Otvoritvena šolska maša dne 6. septembra ob 8. uri v mestni župni cerkvi. Pouk se prične 7. septembra ob 8. Ponavljalni in naknadni izpiti se bodo vršili med 24. in 31. avgustom, vselej od 8. ure dalje po sporedu, ki je objavljen na uradni deski.

— **Začetek šol. leta na kr. III. drž. real. gimn. v Ljubljani, Bethovnova ulica št. 7.** 1. Ponavljalni in naknadni izpiti za IV. razred se začno v torek 25. avg. ob 8., za vse druge razrede pa v petek 28. avgusta ob 8. 2. Nižji teč. izpit se začne v petek 28. avgusta ob 8. Ponavljalni izpiti so dovoljeni vsem, ki so prosili zanje. Natančni razpored je nabit v veži gimn. poslopja. 3. Vpisovanje za I. razred bo v sredo 2. septembra od 8. do 9. v ravnateljevi pisarni, od 9. dalje sprejemni izpiti. 4. Vpisovanje za repetente I. in učence razredov II.—VIII. v četrtek 3. sept. od 8.—12. 5. Sv. maša bo v petek 4. sept ob 8. v Križanski cerkvi. 6. V soboto 5. septembra ob 8. se prične redni pouk. Ravnateljstvo.

— **Pričetek šolskega leta 1925/26 na drž. moškem učiteljišču v Mariboru.** 31. avgusta ponavljalni in naknadni izpiti za I. letnik, 5. septembra vpisovanje v vadniške razrede ter v II. do IV. letnik. — Ravnateljstvo.

— **Vpis v državno davčno šolo v Beogradu.** Ministrstvo za finance, generalna direkcija neposrednih poreza v Beogradu objavlja potom tukajšnje finančne delegacije: v Beogradu se otvorita dve tečaja državne davčne šole (»državne porezničke škole«) od katerih traja prvi od 15. 9. 1925—31. 5. 1926, drugi pa od 1. 9. 1926—30. 4. 1927. Pravico do vpisa v to šolo imajo samo one osebe, ki so z uspehom dovršili najmanj 6 razredov srednje šole. V pomanjkanju takih prosilcev se morejo sprejeti tudi osebe, ki so izvršile najmanj 5 razredov gimnazije ali realke ter eno leto druge strokovne šole. Absolventi državne davčne šole se postavljajo za uradnike II. kategorije. Siromašni prosilci morejo dobiti državno podporo mesečno do 600 Din. Prošnje je vložiti do 31. 8. 1925 pri »Upravi državne porezničke škole« v Beogradu (poslopje generalne direkcije neposrednih poreza). Reflektanti naj se osebno zglase pri predsedstvu delegacije min. financ v Ljubljani, kjer dobe podrobna pojasnila.

V. I. Križanovska: 29

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

Dahir je umolknil ter se zamišljeno naslonil na mizo. Tudi Morgan je molčal in čudne misli so mu rojile po glavi. Za hip se mu je zazdelo, da ni več pri pravi pameti, da je bil ta fantastični svet, v katerem je oživelo vse to, kar so smatrali ošabni skeptiki 19. stoletja za otroške pravljice, samo sad njegovega bolnega mozga.

Kar se je spomnil, da je živel še kot otrok z materjo v neki primorski vasici, kjer se je sprijaznil z nekim starim, vpokojenim mornarjem. Ta mornar mu je nekoč pripovedoval, da je na lastne oči videl strašno ladjo. In ko se je Ralph takrat ironično smejal taki halucinaciji, ga je stari morski volk jezno pogledal in pripomnil:

— Ne posmehuj se nečemu, česar ne razumeš. Ponavljam, da sem na lastne oči videl strahotno ladjo in njenega kapitana. Pogled te prikazni me je spravil v nepopisno grozo. Lahko rečem, da je temu strašnemu znanilcu smrti mučna ta grozna življenjska naloga. Takrat sem se rešil od vse posadke samo jaz.

A glej, zdaj sedi isti mož, ki se je zdel Johnu Smithu prikazen, z njim za mizo, in njegove otožne, temne oči, pred katerimi je stari mornar tako trepetal, ga gledajo ironično. Res, človek bi mogel zblazneti! In Morganu je postalo naenkrat strašno žal, da je stopil tudi on v ta labarint neznanih skrivnosti.

Toda, če je že storil ta nepremišljeni korak, mora možato in ponosno nositi vse njegove posledice. Morgan si je obrisal z dlanjo potno čelo in vprašal, da se iznebi težkih misli:

— Ali vam je znana, Dahir, Ahasverjeva preteklost in pravi vzrok njegovega življenja brez miru in pokoja?

— Ne, podrobnosti njegovega življenja mi niso znane. Vem samo, da so ga poslali s stekleničico življenjskega eliksirja k nekomu, ki je bil že posvečen in bi bil moral postati član našega občestva. Ko je Ahasver po čudnih potih izvedel, da nese to mogočno tekočino, jo je sam izpil. Ustrašil se je te zlorabe zaupanja in pobegnil, ker se je bal osvete učiteljev, čijih moč mu je bila dobro znana. Ponavljam pa, da mi podrobnosti niso znane.

Dahir je pogledal na uro in vstal:

— Pozno je že, dragi moj, in dobro bi bilo, če greva spat. Kljub neskončnemu življenju potrebujemo tudi spanec — to je neprecenljivo darilo, ki je nam ostalo še od navadnega človeškega življenja. Poleg tega pa priznam, da so obujeni spomini utrudili mojo dušo, čeprav je telo spočito.

Po glasu se mu je poznalo, da je zelo potrt in utrujen. Nalil si je kozarec vina in ga v dušku izpil. Nato je spremil Morgana v majhno kabino, kjer je visela mreža, in odšel spat.

Morgan je takoj legel v posteljo. Glava mu je bila zelo težka in čutil je, da si mora odpočiti in vsaj za hip pozabiti na vse, kar je doživljal.

Kako dolgo je spal, tega Morgan sam ni vedel. Nekdo se ga je dotaknil z roko in ga zbudil, rekoč:

— Vstanite, Supramati! Bližava se cilju najinega potovanja.

— O, zdi se mi, da sem zelo dolgo spal! — je vzkliknil Morgan in hitro skočil iz postelje.

— Da, dolgo ste spali, — je odgovoril Dahir z nasmehom. — Le hitro se oblecite in takoj greva k večerji. Sicer lahko ostanete lačni do jutri.

Ko je stopil Morgan v kabino, kjer ga je čakal Dahir, je zagledal bogato in razkošno obloženo mizo. Sedel je k večerji in vprašal svojega sopotnika:

— Povejte mi, Dahir, kdo vam tako imenitno kuha in kdaj nakupite sadja in drugih delikates, ki jih vidim tu?

— Nikoli ne kupujem jestvin.

— Kako to?

— Na razpolago so mi služabniki, ki me zalagajo z vsem potrebnim in skrbe zame.

— Kje pa so? Saj jih sploh še nisem videl, — je vprašal presenečeni Ralph.

— Pride čas, ko jih boste videli, dragi brat. Toda nikar me preveč ne sprašujte.

Morgan je razumel, da se je zopet dotaknil skrivnosti, ki se mu razodene šele pozneje. Umolknil je in zrl s sočutjem v bledo, melanholično sosedovo lice, v njegove velike, zamišljene oči. Dahir mu je bil zelo simpatičen in zato se je hotel z njim še bolj sprijazniti.

Ko sta se najedla in napila sta odšla na krov, kjer je že stal molčeči in zamišljeni Ahasver.

Da bi ne motila starca v razmišljanju, sta odšla na sprednji del ladje in se zagledala v tiho, mirno morje.

Bila je divna noč. Luna je sijala tako lepo, da se je videlo vse daleč naokrog. Ko so se dvignili iz morja temni obrisi skalnatega otoka, je dejal Dahir z nasmehom:

— Evo, to je Gralov dvorec!

—Bogme, zdi se mi, da so vse to neke čudne sanje, — je pripomnil Morgan. — To vse nasprotuje zdravi pameti. Če bi začel v Londonu na kliniki pripovedovati, da sem se vozil s to strahotno ladjo v Gralov dvorec v spremstvu Večnega Žida, bi me kolegi takoj oblekli v prisilni jopič in me zaprli kot najbolj nevarnega norca.

— O! Prav dobro vas razumem, ker sem tudi sam preživljal vse te burne dogodke, samo s to razliko, da so name še bolj močno vplivali. Vi, Supramati, ste človek 19. stoletja, nezaupljiv, toda razvit. Zdaj si pa mislite, kako je pri srcu divjemu morskemu roparju, ki ne zna niti čitati, niti pisati, ki ne zna brez napake prečitati očenaša in ki se mu komaj sanja o Gralu in o Večnem Židu, če ga vrže usoda v take razmere. V dolgih stoletjih svojega nemirnega življenja sem se moral naučiti vsega, dohiteti civilizacijo in slediti za vsemi izumi. Proti svoji volji sem postal sodobni človek. Čas me vleče, ne da bi se mogel postarati ali umreti, toda če bi se izkrcal in stopil med ljudi, bi me gotovo smatrali za nevarnega čarovnika.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 20 avgusta 1925.

— **Prvi poraz bivše Avstrije v Srbiji.** V sredo 19. t. m. ob 20.30 je poteklo 11 let, ko je ošabna avstro - ogrska armada doživela prvi poraz v Srbiji in sicer v Mačvi. Avstrijske čete so vkorakale v Mačvo, trdno prepričane, da so že popolnoma porazile srbsko junaško vojsko ter so se po osvojitvi Zavlake lepo udobno namestile po raznih hišah in selih. Bili so brez skrbi, zmage pijani. Kar naenkrat ob 20.30 je nastala velikanska zmešnjava. Od neposredne bližine so se začuli siloviti streli iz pušk in strojnic Streljati so pričeli srbski četniki tudi s streh raznih hiš. Naravno, da je med avstrijskimi vojaki nastala velika panika in vsak je bežal, kamor je le mogel. Srbska artiljerija je pričela za bežečimi metati granate in šrapnele. Drugi dan dne 20. avgusta pa so bile avstrijske čete na celi fronti potisnjene na bosanska tla in Srbi so jih daleč v Bosno preganjali. Naravno, da časopisi na Hrvatskem in v Sloveniji niso smeli niti besedice pisati o tem porazu. V Zagrebu so listi prinašali velikanske slavospeve o zmagah avstrijskega orožja v Srbiji, toda prebivalstvo se je kmalu na lastne oči prepričalo, kakšne so bile te zmage. V Zagreb je prihajal transport za transportom ranjenih vojakov in ti so ljudem povedali resnico o »avstrijski zmagi«.

— **Z zagrebške univerze.** Na medicinski fakulteti zagrebške univerze je imenovan za naslovnega javnega rednega profesorja kirurgije primarij v pok. dr. Edo Šlajmer.

— **Prenos Njegoševih kosti.** Ministrstvo ver je izdalo definitivni program in določilo dneve svečanega prenosa Njegoševih kosti s Cetinja na Lovčen. Svečanosti se bodo vršile 21., 22. in 23. septembra. Ministrstvo ver je naprosilo ministrstvo pošte, da pošlje tiste dni večje število poštnih avtomobilov na Cetinje radi prevoza gostov na vrh Lovčena.

— **Odmevi komunizma po srednjih šolah.** Glavne voditelje in propagatorje komunizma med šolsko mladino je ministrstvo izključilo iz vseh srednjih šol naše države. — Naj visokošolska oblast v tem pogledu še malo posveti med visokošolske komuniste — odtod prihaja strup na srednje šole!

— **Delovna učna ura na srednjih šolah** je z novim šolskim letom raztegnjena od 40 na 45 minut.

— **Pretirani centralizem.** Ker so tudi popolnoma drobne, nevažne stvari pridržane odločitvam ministrstva in ker delo v centrali pogosto zaostaja, bodo nastale na šolskem polju začetkom šol. leta neizogibno neprijetne težkoče.

— **Opozorilo izvoznikom.** Nemško poslanstvo v Beogradu objavlja: Ker je rajhs. tag sprejel novo carinsko tarifo, stopajo povišane carinske postavke za žito, sladkor, živino, sveže meso in mlinske proizvode v veljavo 1. septembra, povišane postavke za vino pa 16. oktobra. Zainteresirani izvozniki lahko vpogledajo novo nemško carinsko tarifo v poslaništvu v Beogradu.

— **Proračun prosvetnega ministrstva.** Prosvetno ministrstvo sestavlja proračun za leto 1925/26. Umetniški oddelek tega ministrstva je proračun že sestavil. Razne postavke so znatno povečane. V proračun je postavljen kot prvi obrok znesek 500.000 dinarjev za zgradbo umetniškega paviljona v Beogradu.

— **Pogajanja z Vatikanom.** Papeški nuncij msgr. Pellegrinetti je včeraj posetil zunanjega ministra dr. Ninčića ter ž njim konferiral o nadaljevanju pogajanj glede sklenitve konkordata z Vatikanom.

— **Izdajanje polovičnih železniških kart.** V prometnem ministrstvu je ustanovljen poseben odsek za izdajanje polovičnih železniških kart in za druge olajšave za vse osebe in korporacije, razun za državne in železniške uslužbence, katerim izdajajo olajšave pristojne direkcije državnih železnic.

— **Objava izseljenškega komisarijata v Zagrebu.** Glasom poročila našega izseljenškega poslanika v Newyorku je situacija v premogovnikih med poslodajalci in delavci postala tako napeta, da organizacija rudarjev resno računa na eventualno stavko. Naj služi to predvsem v svarilo onim, ki bi se hoteli vtihotapiti preko Kanade, Kube in Mehike v Ameriko. — Po informacijah organizacije pekov vlada v Newyorku brezposelnost v pekarski obrti. Nad 400 pekov je brez posla in enako število neorganiziranih.

— **Spomenik Gavrilu Princípu.** Načrte za ta spomenik bo sestavil naš veliki kipar Ivan Meštrović.

— **Obisk velesejma po šolski mladini.** Prosvetni oddelek pri vel. županu je izdal na podrejene šolske oblasti odlok, s katerim priporoča obisk velesejma po šolski mladini pod vodstvom učiteljstva, ker nudi velesejem tudi za šolo mnogo poučnega.

— **Ugodnosti za V. Ljubljanski vzorčni velesejem** od 29. avgusta do 8. septembra 1925. Uprava velesejma je dosegla za obiskovalce največje vozne olajšave. Na podlagi permanentne legitimacije, ki se prodajajo po Din 50.— v denarnih zavodih in v Ljubljani tudi pri »Putniku«, palača Ljubljanske kreditne banke, imajo obiskovalci na naših železnicah 50 odstot. popust v osebnih in brzovlakih, v Italiji 30 odstot., v Avstriji 25 odstot., v č. S. R. in Madžarski 50 odstot. Na parnikih se plača nižji razred za višji odnosno velja 50 odstot. popust. Ugodnosti veljajo v času od 22. t. m. do 15. septembra letos. Ljubljanski velesejem, ki mu je pokrovitelj Nj. Vel. kralj Aleksander I. je letos zbral najboljše tvrdke in bo nudil veliko atrakcij, tako da si bo letos svoj renome še povečal.

— **Dezinfekcijski tunel.** Na beograjski železniški postaji so zgradili velik dezinfekcijski tunel, s katerim bodo dezinficirali vagone. Slični tuneli se zgrade tudi v Skopju, Sarajevu in Splitu.

— **Kongres ribarjev iz celega Primorja** in otokov se vrši 21. in 22. avgusta v Splitu. Na kongresu se bo razpravljalo predvsem glede novega zakonskega načrta o ribolovu. Ministrstvo poljedelstva odpošlje na kongres svoje posebne delegate.

— **Kongres pravoslavnega svečeništva.** 2. in 3. septembra se vrši na Cetinju kongres pravoslavnega svečeništva. Kongresu bo prisostvovalo nad 100 delegatov.

— **Čudni predpisi.** Pišejo nam: V nedeljo zvečer so videli potniki na Jesenicah prav zanimiv prizor. Na carinarnici se je zbralo nekaj potnikov, ki so bili namenjeni v Avstrijo. Že pregledovanje njihove prtljage je vredno, da bi ga ovekovečil kak Šatirik. Neki gospod s soprogo je bil na Triglavu, pa se je vračal nazaj v Avstrijo. Imel je v nahrbtniku nekaj kruha in menda še pašteto in pol limone. Kljub temu so mu na carinarnici strogo pregledali skromno premoženje, a soproga je morala stati ta čas v bližini, da bi jo mogle uradne oči videti. Mimogrede omenjeno so bili potniki v Avstrijo večinoma naši državljani. Proti pregledovanju bi še nihče ne protestiral, dasi turistovskim nahrbtnikom ni mogoče pripisovati tihotapskih namenov. Toda carinarnica ima baje še druge predpisi, ki glasno kriče po remeduri. V trenotku, ko je pregledana vsa prtljaga, se namreč spremene njeni lastniki, odnosno lastnice iz svobodnih državljanov Jugoslavije, Avstrije ali katerekoli druge države v nekake arestante. Na carinarnici jih postavijo v vrste in tako odkorakajo pod poveljstvom carinskega uradnika kot novobranci v vagone. Za njimi gre še nekaj carinikov, ki strogo pazijo, da bi s temi nesrečnimi potniki nihče ne govoril. Baje je strogo prepovedano govoriti z vsakim potnikom, ki se vozi iz naše države v inozemstvo. Čim je njegova prtljaga pregledana, ne sme več govoriti z onimi, ki ostanejo v lepi naši domovini, pa najsi bodo »on« njegovi najbližnji sorodniki ali prijatelji. Ti drakonični predpisi veljajo tudi za naše državljane, ki potujejo v Avstrijo. Jugoslavelja je lahko ponosna nanje, namreč na te predpise, ker je ona menda edina država, ki ne dovoli potnikom niti običajnega slovesa od znancev in sorodnikov. Da trpi na tem ugled države in da se nam tujci lahko smejejo, je jasno. Tako stroge niso niti boljševiške obmejne oblasti.

— **Loški potok.** Apeliramo na poštno upravo, da nam našo pod vso kritiko nahajočo se poštno zvezo izboljša. Že vsaka najbolj zakotna vas ima boljšo zvezo kot naša velika občina, ki šteje nad 3000 prebivalcev in ima v celem »ribniškem« okraju najbolj razvito lesno industrijo. Do leta 1919. in skozi celo vojno, torej v najslabših razmerah pod mačeho Avstrijo, smo imeli dnevno vožno zvezo dvakrat na dan in sicer v Sodražico in na Rakek, sedaj ko so se razmere vidno izboljšale, pa le trikrat na teden in samo na Sodražico. Vprašamo direkcijo, ali so ji naše razmere znane ali ne, da rabi v soboto po odhodu pošte oddano pismo pet dni, da dospe naslovniku v Ljubljano? Ni čuda, da se naši industrijalci, trgovci in imovitejši krogi sploh ne poslužujejo več potoške pošte, ampak oddajajo svojo pošto po privatnem potu potnikom, ki potujejo po svojih opravkih v Ljubljano. Za šestkratno vozno tedensko pošto smo odposlali že večkrat prošnjo, a se je direkcija vedno izgovarjala, da ne dobi podjetnika po primerni ceni in je le to vzrok, da se ista ni še uvedla. — V začetku tega meseca se je vršila zopet dražba poštne vožnje Loški potok - Sodražica. Do sedaj je imel sedanji podjetnik od vsake vožnje 80 Din, a sedaj se je ista izdražila na 30 Din, torej za 50 Din ceneje. Z vso gotovostjo smo pričakovali, da nam sedaj pošta obljubljeno šestkratno vozno pošto vpostavi. Pri tem bi poštna uprava imela manjše stroške kot do sedaj, poštni promet bi pa vidno narastel in dohodki bi se zvišali. Mi bi prišli vsaj deloma do poštene zveze, kar bode vsem v korist, poštni upravi pa tudi v ugled. Prosimo poštno direkcijo, da našo skromno in urpavičeno zahtevo upošteva ter nam uvede v najkrajšem času šestkratno tedensko vozno zvezo (dnevno razun nedelj).

— **Glavna skupščina BNP.** V nedeljo se je vršila v Beogradu glavna skupščina BNP. Prisostvovalo je 50 zastopnikov klubov. Za predsednika beogradskega podsaveza je izbran inž. Marković. Skupščina je sklenila, da delegati BNP, ki bodo prisostvovali predstoječi skupščini JNS v Zagrebu odločno zahtevajo premestitev JNS v Beograd.

— **Lovska razstava v Zagrebu.** Vse lovske premete, ki so jih gg. lovci določili za lovsko razstavo v Zagrebu, naj se pošlje po možnosti pravilno za transport zamotane z izpolnjenimi prijavnicami na sledeči naslov: Slov. lovsko društvo, odsek za zagrebško razstavo v Ljubljani, Miklošičeva cesta. Stavba okrožne delavske zavarovalnice. Pripominjamo, da odpremiemo svoj vagon pod osebnim nadzorstvom dne 27. avgusta t. l. Gg. lovce pa prosimo, da vsaj dva dni poprej dopošljejo svoje lovske trofeje. — **Odbor SLD.** 1537n

— **Katastrofalni potres v daljavi.** Observatorij pod Triglavom Vršče, 600 m nad morjem, poroča 19. avgusta: Danes okoli 13.25 je zaznamoval potresomer »Zlatorog« katastrofalni potres v veliki daljavi. Sodeč po prvih znakih, leži ognjišče velepotresa proti vzhodu.

— **Dva otroka zgorela.** V Tivtu v Dalmaciji sta odšla mesar Blaž Črnogorac in njegova žena z doma, pusteč štiriletno hčerko in dveletnega dečka sama doma. Otroka sta se igrala z vžigalicami in zažgala slamo na skednju. Požar se je bliskovito razširil, tako da otroka nista mogla bežati. Ko sta roditelja prišla domov, sta našla samo kup pepela mesto hiše in otrok.

— **Radio - Balsamica,** zdravilo proti revmatizmu. Priznan od vseh svetovnih avtoritet deluje ta lek zlasti brzo in ob najmanjših stroških. Z dvema do tremi steklenicama tega čudotvornega leka na leto, morete izlečiti tudi najstarejši revmatizem, protin in revmatični ishias. Srcu popolnoma neškodljivo zdravilo Dr. Rahl va Radio - Balsamica zavzema prvo mesto po svoji vrednosti v vseh evropskih državah, kjer so zaradi ogromne količine naročb otvorjeni veliki laboratoriji za njegovo izdelovanje in prodajo. O hitrem in popolnem učinku leka Radio - Balsamica najbolj svedočijo potrdila profesorjev, zdravnikov ter zahvalna pisma ozdravljenih bolnikov. — Za izdelovanje in prodajo zdravila Radio-Balsamica v kraljevini SHS je laboratorij v Beogradu, Kosovska ulica br. 43. 1455n

VI BODETE VEROVALI!

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ"

traja kakor štirje pari drugih, ako kupite eden par. Dobivajo se v vseh prodajalnah.

Iz Ljubljane

— **Z ljubljanske univerze.** Dosedanji izredni profesor za srbohrvaščino na filozofski fakulteti ljubljanske univerze dr. Aleksander Stojičević je imenovan za rednega profesorja.

— **Iz zdravniške službe.** Imenovana sta: za šefa dermatološkega oddelka splošne bolnice v Ljubljani dr. Jernej Demšar, za srezkega sanitetnega referenta v Celju občinski zdravnik dr. Anton Švaba.

— **Svečanostna otvoritev V. Ljubljanskega mednarodnega velesejma v Ljubljani** se vrši v soboto, dne 29. avgusta dopoldne. Svojo udeležbo pri otvoritvi je obljubilo več ministrov in mnogo najodličnejših osebnosti. Istočasno z velesejmom se otvori tudi Športna razstava in Higijenska razstava. Opozarjajo se vsi razstavljalci, da bodo sigurno v petek, dne 27. t. m. zvečer z opremo svojega prostora popolnoma gotovi. V soboto po sedmi uri zjutraj se ne bo več pustilo dovažati blaga na sejmišče niti ne delati po paviljonih. Napol opremljene koje med otvoritvijo ne bi bilo v čast razstavljalcev.

— **Zasedba prostora letošnjega velesejma.** Z ozirom na številna vprašanja, da li je še razstavnega prostora na razpolago, sporoča uprava velesejma, da so vsi razstavni paviljoni kompletno zasedeni in se zamore oziratl na v zadnjem času došle prijavnice le v slučaju, da kaka prijavljenih tvrdk iz nepredvidenih zaprek odpove udeležbo.

— **Prepleskanja potrebni sta železni ograji** na frančiškanskem in Hradeckega (cevljarskem) mostu, ker sta že močno od rje razjedeni. Isto velja o železni ograji pri Vodnikovem in spomeniku v »Zvezdi«. Stroški so v primeri s škodo malenkostni.

— **Tlakovanje hodnikov pred starimi hišami.** Pišejo nam: Stari stavbni red izpred potresa ni predpisaval hišnim gospodarjem tlakovanja hodnikov pred hišami; posledica temu je, da imamo celo v sredini mesta — da ne govorimo o predmestjih. — netlakovane hodnike pred starimi hišami, kar ne dela časti ne mestu ne dotičnemu posestniku! In Ljubljana je menda vendar več nego navadno provincijalno mesto!

— **Dovozna cesta,** Robasova in nekatere novonastale ulice so nezadostno razsvetljene in bi bilo treba število žarnic radi prometa vsaj podvojiti.

— **Zatvoritev poti v Lattermanovem drevoredu.** Dne 26. avgusta 1925 se začasno zapre pot, ki vodi od bivšega otroškega igrišča mimo velesejmskih paviljonov proti pivovarni »Union«. Občinstvo se opozarja, da je javni prehod od 26. avgusta 1925 do 11. septembra 1925 skozi navedeni del drevoreda nedopusten, ker pripada drevored ta čas velesejmu.

— **Mestna plinarna** je te dni stavila v obrat poleg obstoječih naprav tri nove retortne peči, ter s tem dokončala naprave, ki so se pričele leta 1923. Kakovost plina se je mnogo zboljšala, ter dosega ono dunajskih plinarn. Produkcijski stroški so mnogo višji kot do sedaj, kljub temu pa vodstvo plinarne cene plinu ne namerava povišati, ker pričakuje, da bode število odjemalcev pri dobri kvaliteti plina naraslo. Stranke se opozarjajo, da plinarna izvršuje instalacije privatnim strankam v starih hišah na 10 mesečne obroke, dobavlja kopalne peči, štedilnike, kuhalnike in druge aparate takisto na obroke, tako, da je vsakomur omogočeno si upeljati v svoje stanovanje plin. Natančnejša pojasnila se dobijo med uradnimi urami v pisarni mestne plinarne.

— **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** javlja svojim članom, da je g. minister saobračaja dovolil 50% popust na vseh progah državnih železnic izvzemši luksus-vlake, vsem udeležencem letne skupščine Jugoslovanskega lekarskega društva, ki se vrši od 8. do 12. septembra v Dubrovniku. Vozne olajšave bodo trajale od 6. do 16. septembra. Kdor se še ni prijavil g. dr. I. Pintarju, naj se nemudoma javi na naslov: dr. V. Čremošnik, tajnik Sl. zdrav. društva, Ljubljana, otroška bolnica. Zadnji rok za prijave je 23. avgust.

— **Poziv.** Zveza za tujski promet v Ljubljani priredi o priliki proslave dvajsetletnice svojega obstoja na letošnjem ljubljanskem velesejmu reprezentativno razstavo slovenskega tujskega prometa. Na tej prireditvi bodo med drugim materijalom razstavljene slike naših naravnih krasot, znamenitosti, hotelskih podjetij in večjih gostiln. Da bo na tej razstavi vsa Slovenija enakomerno zastopana, se obrača Zveza na lstnike hotelov, večjih gostiln, na kopališke uprave in na trgovce in fotografe s prošnjo, da se ji dopošlje čimpreje, najkasneje pa do 25. t. m. kolekcija gori navedenega materijala. Pridelo predvsem v poštev fotografične, pa tudi druge slike in lepe razglednice. Fotografije naj imajo po možnosti format 25×20. Zbiranje materijala se mora zaključiti najkasneje dne 26. t. m. — Stroške razstavljanja nosi Zveza sama in ne nastanejo s tem za pošiljatelja nikake obveznosti.

— **Dvajsetletnica pevskega društva »Ljubljanski Zvon«.** Dne 19. t. m. je preteklo dvajset let, odkar se je vršil ustanovni občni zbor »Ljubljanskega Zvona«. Društvo je letos ta jubilej praznovalo s prireditvijo treh koncertov, z izdajo mesečne revije »Zbor«, šestih Premrlovih ženskih dvospevov s spremljevanjem klavirja ter osmih Adamičevih lahkih moških zborov, ki izidejo začetkom septembra. Dne 5. oktobra se vrši slavnostni koncert, na katerem bo društvo izvajalo nove ženske, moške in mešane zbore skladateljev Adamiča, Komela in Premrla. Dne 1. septembra t. l. pa poteče 15 let, odkar je prevzel pri »Ljubljanskem Zvonu« mesto pevovodje Zorko Prelovec.

— **Cene dijaškim stanovanjem.** Za prihodnje šolsko leto so sklenile dijaške gospodinje, da povišajo cene dijaškim stanovanjem od povprečnih 3200 kron na povprečno 3500 kron. Za poljedelske starše je to pač trpko, vedeti pa morajo, da je do tega zvišanja moralo priti, kajti povišanje stanarin presega daleč za kar so padle cene živilom. Poleg tega obetajo hišni gospodarji, da bodo še zahtevali tudi procente od vsakega dijaka, kar tudi ne moremo trpeti mi, dijaške gospodinje. 1536n

— **Ljubljanski skavti.** V soboto 22. t. m. ob pol 9. dopoldne stegov sestanek. Udeležiti se ga morajo vsi odseki, tudi volčiči in planinke. Bodite pripravljeni! — **Mogočni hrast, stegovodja.** 1538

— **Krojni tečaj za krojače, šivilje in nešivilje** 28. avgusta. Mednarodna v Parizu in Londonu diplomirana, oblastveno koncesijonirana krojna šola, Židovska steza štev. 5. Izdelovanje krojev.

— **Tatvine v Ljubljani.** Z dvorišča hiše št. 5 v Šelenburgovi ulici je bil odpeljan dvokolesni voziček, last drogerije »Adrija«, vreden 800 Din. — Ivan Stucinu stanujočemu na Jernejevi c. št. 24 v Sp. Šiški, je bilo iz kovčega ukradenih 130 Din. — Na Gosposvetski cesti je neznan storilec tam stanujočemu vpok. stražniku Josipu Ličinu odpeljal 1500 Din vredno kolo znamke Puch in številka 44.740.

— **Številne nezgode.** Dne 18. t. m. je pred gostilno Marije Keršič v Sp. Šiški obležal nezavesten neki berač, čigar identitete niso mogli ugotoviti. Prepeljali so ga v bolnico. — Peter Selan, posestnikov sin v Tlakah se je 19. t. m. na cesti pri Škofljici močno urezal v levo nogo, vendar je šel dalje proti Ljubljani. Na Dolenjski cesti je tik pred stražnico omagal in se nezavesten zgrudil na tla. Prepeljali so ga v bolnico. — Na Dunajski cesti je hlapec mesarja Marinška z vozom podrl na kolesu se vozečega uradnika Antona Kosa na tla. Kos je bil občutno poškodovan, strto pa je tudi kolo.

— **Od doma je pobegnil** 14 letni Daniel Primožič iz Sp. Šiške. Doma je odnesel 200 Din gotovine.

— **Utopljenec v Ljubljanici.** Na jezu pri Fužinah so 17. t. m. potegnili iz Ljubljanice truplo neznanega utopljenca, starega približno 25 let, srednje postave, oblečenega v temnosivo obleko. Utopljenec je bil obut v rujave »šimi« čevlje. Pri njem se je našla rujava usnjata denarnica z nekaj gotovine in več listinami. Med drugim je bil listek — »Izkaz« oddane obleke z imenom Josip Bezgovšek, odd. finančne kontrole, Rovte pri Logatcu. Ker ni na utopljencu opaziti nikakih znakov nasilja, je gotovo, da je izvršil samomor. Pokopali so ga na pokopališču v D. M. v Polju.

— **Kamen v uho.** Dne 13. t. m. je okoli 24. v Florijanski ulici monter Ivan Schnabl klical gostilničarja Možino, da mu odpre vrata. Hotel je namreč v gostilni prenočiti. Medtem mu je neznan storilec vrgel v glavo velik kamen in mu prebil desno uho. Schnabla so prepeljali v bolnico. Ima tudi težke notranje poškodbe.

Iz Maribora

—m **Inšpiciranje moške kaznilnice.** Pretekli teden je prispel v Maribor sekcijski šef ministrstva pravde dr. Milan Kostić, ki se nahaja na inšpekcijskem potovanju po Sloveniji. Obiskal je mariborsko jetnišnico, kjer je našel vse v vzornem redu.

—m **Pri kopanju utonil.** Na Opokah pri Štorah je utonil v Voglajni 35 letni delavec Martin Vodeb, ki se je kopal v reki. Zaposlen je bil v Štorah in zapušča vdovo brez otrok.

—m **103 letna starka.** V Šmartnu pri Slovenjgradcu živi 103 letna starka, ki si pomaga z milodari dobrih sosedov.

— **Na drž. realki v Mariboru** pričnó jesenski izpiti 24. avgusta. Novo priglaševanje za I. razred pa 1. sept. Vpisovanje v vse razrede je 2. sept. in pričetek šole 5. sept. (Otvoritvena služba božja).

—m **Tragična smrt.** Pri Sv. Benediktu v Slov. Goricah je umrlo neko mlado dekle radi odprave telesnega ploda. Orožniki so aretirali njenega fanta, ki ji je svetoval razna sredstva za odpravo plodu.

Iz Celja.

—c **Na državni realni gimnaziji v Celju** začno razredni ter vsprejemni izpiti za II.—VIII. razred dne 24. avgusta ob 8. uri. Šolsko leto se prične 1. septembra. Dne 1. septembra od 8. do 9. je vpisovanje v prvi razred, od 9. naprej se vrše sprejemni izpiti za prvi razred. Dne 2. septembra je od 8. do 11. vpisovanje repetentov v prvi razred in učencev od 2. do 8. razreda. Dne 3. septembra bode razdeljevanje učnih knjig iz podporne zaloge, 4. septembra ob 8. uri služba božja, 5. septembra ob 8. redni pouk.

—c **Jezuiti v Marijini cerkvi.** Kot prvi jezuit se je naselil pri Marijini cerkvi pater Ramšak iz Zagreba. Dosedanji nemški pridigar g. Lukman je dodeljen opatiji v Celju. Začasno se jezuiti nasele v kaplaniji poleg cerkve, pogajajo pa se z erarjem za nakup poslopja starega okrožnega sodišča, kjer si nameravajo urediti samostan. — Dalje krožijo po Celju vesti, da se nameravajo naseliti pri nas tudi salezijanci, ki bi si zato uredili cerkev sv. Maksimilijana, kjer bi si sezidali posebno samostansko poslopje. Bavili bi se baje z vzgojo zanemarjene mladine.

—c **Zborovanje obrtnikov v Celju** se vrši v nedeljo dne 23. t. m. ob 9. uri dopoldne v Narodnem domu. Na dnevnem redu so važne točke, tičoče se obrtniškega stanu, ter predavanje.

—c **Produkcija v celjski cinkarni** je znašala v juniju 258 ton cinka, pri čemur je bilo zaposlenih 207 delavcev. Meseca maja pa je bilo 180 ton produkcije.

—c **V celjski mestni klavnici** se je zaklalo v tednu od 10. do 16. avgusta: 1 konja, 1 bika, 21 volov, 16 krav, 10 telic, 54 telet, 26 svinj in 1 ovco. Izvozilo se je od zaklanih 54 telet 23. — Uvozilo se je 136 kg govedine, 1307 kg teletine in 393 kg svinjine.

To in ono

Kako se tihotapi

Limone v svilenih nogavicah.

Tihotapstvo bujno cvete na vseh koncih in krajih naše države in zlasti na avstrijsko-jugoslovenski ter jugoslovensko-italijanski meji. Že včeraj so listi poročali o odkritju velikanskega tihotapstva manufakturnega blaga iz Italije. Niti preiskave o tem tihotapstvu vodijo preko Zagreba v Subotico, Novi Sad in dalje. Danes imamo zopet nov slučaj tihotapstva, ki sicer ni tako velepotezen, vendar je rafinirano izveden.

Pretekli petek malo pred odhodom poštniškega vlaka v Zagreb, je pridrvel na reško postajo neki elegantni gospodin, ki je prosil uradnike naše postaje, da mu sprejmejo šest zabojev limon, ki bodo zacarinjeni v Karlovcu. Takoj nato je postrešček pripeljal majhen voz z omenjenim blagom, ki je bilo kljub pozni uri natovorjeno. Tujec je potem oddal spremnico na kateri je bilo navedeno, da odpošilja šest zabojev limon Francesco Calabretti z Reke trgovcu z južnim sadjem, Jakovu Gisandu v Karlovac. Navedeno je bilo tudi, da se blago ocarini v Karlovcu. Gospod se je nato našim uradnikom prav vljudno zahvalil za ljubeznjivost ter je nato z vidnim izrazom zadovoljstva odhitel preko perona v mesto.

Vlak je oddrdral. V vagonu, kjer so bili vloženi zaboji, se je vozilo tudi več sprevodnikov, ki so igrali »preferanco«. Med vožnjo pa se je na ostri kurvi nenadoma zrušil eden naloženih zabojev na tla in se razbil. Sprevodnikom se je nudil zanimiv pogled. Iz zaboja so se vsipale limone vseh barv, rudeče, črne, »drap«, sive, modre itd. Bile so namreč ovite v svilene nogavice.

Cim se je vlak ustavil, so sprevodniki zadevo javili finančni straži, ki je sedaj preiskala vse zaboje. Na dan je prišlo okoli 30 kg svile, 420 parov damskih svilenih nogavic in 240 moških svilenih kravat. Vse blago je bilo zaplenjeno ter odpremljeno na carinarnico na Sušak. Približna vrednost vtihotapljenega blaga znaša okoli 20.000 Din, kazen pa bo znašala 200.000 Din. Zanimivo je, da se dosedaj še ni nihče javil, da bi dvignil blago. Že ve zakaj...

Tihotapci umorili tovariša

Iz Maribora nam poročajo: Tihotapstvo ob jugoslovensko-avstrijski meji se je zadnja leta silno razpaslo in dasi se obmejne in finančne oblasti silno prizadevajo tihotapstvo omejiti ter kaznujejo zasačene tihotapce z občutnimi denarnimi in zapornimi globami, izgleda, da imajo tihotapci vedno več pristašev in zadnje čase tihotapstvo baje bujno uspeva. Pretekli teden smo poročali o žalostni usodi tihotapca Karla Rovnjaka iz Selnice ob Dravi, ki je bil ustreljen na Ostrem vrhu od službujočega finančnega paznika.

Slična, a še bolj tragična usoda je zadela tihotapca Ivana Veronika, doma nekje iz obmejnih krajev. Tihotapci si najrajši izberejo steze in poti po hribovitem in gozdnatem terenu. Prilično tak in zloglasen teren je tudi prehod od avstrijske meje na jugoslovensko ozemlje ob Dravogradu. Tihotapci se predvsem poslužujejo prehoda pri Remšniku, ki je bil pretekle dni pozorišče krvavega dejanja in kjer je zgoraj omenjenega Veronika doletela tragična smrt.

Pretekli četrtek, dne 11. t. m. ponoči so prišli iz Avstrije preko Remšnika trije tihotapci, noseči večjo količino saharina. »Plen« so skupno prenesli preko meje in bilo je dogovorjeno, da si ga razdelij po prestanih nevarnostih. Kaj se je v temni noči odigralo med tihotapci, je zavito v misterijozno temo. Verjetno je, da so se vsi trije tihotapci sprli med seboj in tekom prepira je bil Veronik umorjen. Ker ga ni bilo domov, so domači napravili ovadbo in končno je bil umor odkrit. Orožniki so enega izmed tihotapcev, Josipa R. že prijeli in izročili mariborskemu okrožnemu sodišču. Pri zaslševanju je izjavil, da ni bil udeležen pri umoru Veronika in da je tega umoril Ludvik S., ki je pobegnil v Avstrijo. S. je baje Veronikovo truplo zavil v vrečo, obtežil s kamni in vrgel v Dravo. Utopljenec, ki so ga te dni potegnili iz Drave pri Kamnici, o katerem smo poročali včeraj, je mogoče identičen z Veronikom, kajti imel je na glavi tri vbodljaje z nožem. (Op. ur.) Nadaljni potek preiskave bo zadevo gotovo pojasnil.

* **Prisotnost duha.** Karel XII. je diktiral pismo, ko je padla bomba v sobo. Tajnik je ves prestrašen kričal: Bomba, bomba! Karel XII. pa ga je z nasmehom zavrnil: Kaj briga bomba moje pismo in je dalje diktiral.

* **Najstarejša ženska v Češkoslovaški umrla.** V Jablunkavi na Češkoslovaškem je pretekli teden umrla najstarejša ženska v republiki, 111 letna Marija Havdnel.

Gospodarstvo

Lesni trg

Redukcija izvoznih carin je že odrejena, poleg tega se računa od 15. julija zlati dinar za 11 papirnatih (doslej 12). Znižanje izvozne carine in prevoznih tarifov je znatno olajšalo naš izvoz. Če naš dinar in valuta onih držav, kamor izvažamo, ne bo znatno skakala odnosno padala, bo razvoj našega izvoza povoljen. Neobhodno je pa potrebno, da se znižanje prevoznih tarifov podaljša preko 1. septembra. Drva so se morala boriti v trgovini z nrprestanimi zaprekami. Prometni minister je odredil, da se od 1. avgusta 1925 do 31. marca 1926 drva sploh ne smejo izvažati. Podjetja lesne industrije so obveščena, da odpošljejo svoje transporte najkasneje do 1. septembra t. l. Uprava železnic v Beogradu je obvestila o tej naredbi vse postaje v državi. Ta odredba se pa ne bo mogla uveljaviti, ker bi bil izvoz drv težko prizadet. Sicer je bil pa ta izvoz že doslej slab, ker je delala romunska konkurenca našim lesnim trgovcem velike preglavice. Splošna tendenca našega lesnega trga je mirna, cene neizpremenjene.

—: **Inozemska tržišča.** V Italiji sklepajo avstrijski in jugoslovanski izvozničarji radi stabilizacije lire zopet kupčije v lirah. Konzumenti in lesni trgovci protestirajo proti obdačenju domačega in uvoznega trtega lesa. Zahtevajo tudi znižanje železniških tarifov. Cene notirajo franco Postojna m³: jela I. 30 lir, grede vso Trst 190 lir, okrogli les 175, slavonski hrast neobdelani 1000, bukovo žagano blago 380, parjeno 600, slavonski jesen žagani 950, brest 650, žagano neobdelano blago 850 lir. — V Franciji je trgovina z bukovim lesom izredno živahna. Zlasti industrija se zelo zanima za ta les. Domače cene so nižje od lanskih. Največ kupujejo boljši mizarji in tovarne pohištva. Cene votirajo: parjen ali suh les 80—160 mm 20—25 cm 400—425 fr., fino blago 10 mm 550—575 fr., 13 mm 500—535 fr., 15 mm 450—475, 18 mm 425—450 fr., 25, 27, 34 in 41 mm 900—425 fr.

* * *

—g **Zanimanje za letošnji velesejem** vlada po dosedanjih poročilih v vseh krajih naše države in obeta biti poset zelo mnogobrojen. Slovenec bo svojo gostoljubnost izkazal bratu Srbu in Hrvatu, sprejeli bomo v svoje osredje vrle Bosance in Hercegovce, Dalmatince, Šumadijce, Macedonce, Sremce, Banatske Švabe, skratka cvet pridobitnega sveta Jugoslavije. Pa ne samo trgovci so javili mnogobrojen poset na velesejem, tudi drugi sloji se oglašajo v velikem številu, da si ogledajo ljubljanski velesejem, ki ima že velik renome po državi in da zvežejo s tem izlete v prirodo naše krasne Slovenije. Prosimo vse Ljubljančane, ki imajo za čas velesejma razpoložljiva prenočišča, da to nemudoma javijo sejmskemu uradu.

—g **Izgledi za letošnji izvoz.** Glede letošnjega izvoza so naši gospodarski krogi splošno zelo optimistični. Zlasti dobro stojimo z žitom. Tako računajo, da bomo mogli izvažati okrog 80.000 vagonov pšenice, 120.000 vagnov koruze, 3—4000 vagonov suhih sliv itd. Izvoz jajc bo znašal približno 6—7 milijonov Din. Tudi drugih pridelkov bo za izvoz toliko, da je visoka aktiva trgovinske bilance zasigurana.

—g **Novi proračun poljedelskega ministrstva.** V poljedelskem ministrstvu je izdelan načrt proračuna za leto 1926/27. Dosedanji proračun tega ministrstva je znašal 214, novi pa znaša 500 milijonov. Novi proračun je centraliziran in ima več novih postavk. Za melioracijo zemljišč je predvideno 40 milijonov, za nove poljedelske šole v Južni Srbiji pa 50 milijonov. Znatne svote so namenjene za nakup raznih poljedelskih potrebščin.

—g **Navodila za izvoz alkohola.** Finančno ministrstvo je izdalo posebna navodila za izvoz alkohola iz naše države. Alkohol sme izvažati samo producent neposredno iz tovarne ali privatnega skladišča, ki mora biti njegova last. Najmanjše količine alkohola lahko izvažajo v inozemstvo: tovarne špirita do 10.000 hl, poljedelske tovarne špirita 500, producenti žganja pa 1000 hl. Izvoz je treba prijaviti srezki upravi finančne kontrole.

—g **Carinski dohodki od 20. do 30. julija** so znašali 55,656.146 Din (lani 49,888.130 dinarjev). Od tega pride na carinarnico Ljubljana 4,577.656 Din, Maribor 4,035.664, Jesenice 600.754 in Rakek 455.181 Din. Od 1. aprila do 30. julija je dobila država na carini 654,224.076 Din (lani v istem času 522,684.197 Din).

—g **Zakon o proračunskih dvanajstinah** za mesec avgust, september, oktober in november 1925 prinašajo v celoti »Službene novine« št. 185 z dne 14. avgusta.

—g **Mednarodni semenj v Lwowu.** Na mednarodnem vzhodnem velesejmu v Lwowu, ki se bo vršil od 5. do 15. septembra t. l., na katerem je rezerviran poseben paviljon za razstavljalce naše kraljevine, bo v času od 7. do 10. septembra tudi poseben semenj za svinje, ovce, živino, domače zajce in živino za pleme. Udeleženci in posetniki razstave bodo imeli 75% popust pri izdaji vizumov in 66% popust na železnicah za povratno potovanje na vsih izhodnih postajah. Za točnejše informacije se je obrniti neposredno na direkcijo sejma v Lwowu.

—g **Razstava Zell am See 1925 v Pinzgau. Od 6.—13. septembra t. l. se vrši velika kmetijska razstava v znanem tujskem kraju Zell am See (dežela Solnograška), v ozemlju visoko razvite reje konjske in goveje pasme Pinzgaua. Razkazovalo se bode posebno nad 130 konj in približno 300 goved, vseskozi prvorazredni komadi pasme Pinzgaua. Tudi avstrijsko zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo pošlje na to razstavo večje število žrebcev, ki se uporabljajo v svrho reje. Razstava živih živali traja samo prve tri dni (6. do vštevno 8. septembra). Na podlagi izkaznice za razstavo, katero se dobi pri vseh avstrijskih konzulatih, pri vseh podružnicah avstrijskega prometnega urada in pri vodstvu razstave Zell am See, se dobi avstrijski potni vizum za ceno samo S 1.50, vrhutega je dovoljena na vseh avstrijskih zveznih železnicah uporaba brzovlaka z listkom za osebni vlak. Vsi potniki, posebno pa tisti, kateri hočejo sredi septembra obiskati razstavo v Bernu (Švica), imajo, če obiščejo na potovanju preko Avstralije pinzgausko razstavo, na podlagi izkaznice znatno cenejšo vožnjo, ker se lahko peljejo nazaj iz Zell am See na poljubno postajo Avstrije, toref tudi na švicarsko mejo. Pojasnila daje tudi avstrijski konzulat v Ljubljani, Turjaški trg štev. 4.**

—g **Dobave.** — Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. avgusta t. l. ponudbe glede dobave vodokaznih stekel in glede dobave stearinskih sveč in loja, do 2. septembra t. l. glede dobave zavornjakov in glede dobave kisika, do 10. septembra t. l. glede dobave svinca, glede dobave različnega orodja ter glede dobave usnjenih torbic in map. (Pogoji itd. na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije.) Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 12. septembra t. l. ponudbe glede dobave smrekovega lesa. — Dne 12. septembra se bosta vršili pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalni licitaciji glede dobave žebljev in plošč ter glede dobave hrastovih pragov. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

—g **Oddaja veleprodaj tobačnih izdelkov v Zakup.** Veleprodaje tobačnih izdelkov se oddajo za čas od 1. januarja 1926 do 31. decembra 1927 v zakup. Ponudbe se bodo javno sprejemale dne 27. t. m. v upravi državnih monopolov v Beogradu. Zakupni pogoji so na vpogled pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, pri vseh srezkih upravah in oddelkih finančne kontrole ter pri tobačni tovarni v Ljubljani.

Julijska krajina

—j **Izpite za učiteljsko usposobljenost** so napravili v Tolminu: Hvala Antonija iz Idrije, Klemenčič Marija iz Idrije, Klinkon Karel iz Tolmina, Košuta Darinka iz Sv. Križa pri Trstu, Samsa Marija iz Vipave, Smrdelj Frančiška iz Sela, Šavli Antonija iz Sv. Lucije, Torkar Frančiška iz Podbrda, Urbančič Stanislava iz Tolmina, Valenčič Nuša iz Trnovega, Zega Marija iz Kanala. Od privatistov: Čotar Srečko iz Svetega, Godina Vida od Sv. Ivana, Janežič Emilija iz Trnovega in Lekan Pavla iz Vipave.

—j **Naglo se menjavajo.** Iz Gorice je odšel podprefekt Di Suni. Na njegovo mesto pride Scotti iz Mortare. Režim ostane. Služba v Julijski krajini je neprijetna, zato beže državni funkcijonarji v stare province.

—j **Okoli 400 dunajskih izletnikov** se je vozilo iz Trsta v Gorico v Korjerah. Na Tržaški cesti blizu Gorice se je pripetila nesreča. Šofer prve korijere se je hotel umakniti nekemu drugemu avtomobilu, zavozil je preveč na stran ceste in težak voz se je prevrnil. Tri dunajske izletnice so bile ranjene, drugim se ni zgodilo nič hudega, samo vožnjo po Goriškem si bodo dobro zapomnili. Dunajčanki Ana Funke in Leopoldina Rosenberg se zdravita v tržaški bolnici.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
OTON CHRISTOF

Darujmo za sokolski Tabor!

N. Arhipov.

Ena minuta

— Ali vidite, g. Stupin, to ogromno sivo vilo tu na nasprotni strani ulice? Ta stara in razkošna hiša je bila last grofa Gažinskega, zdaj je pa že poldrugo leto — moja. Kupil sem jo za ogromno svoto. Grof se ni hotel ločiti od rodbinskega dvorca in mi ga je prodal šele potem, ko sem mu ponudil ceno, ki je presegala devetkratno vrednost... Ali ste pa opazili, da je že poldrugo leto v vsem tem dvorcu z njegovo dragoceno galerijo slik, z marmorjem, gobelini in bronom, razsvetljena samo majhna soba tu na nasprotni strani ulice? Torej vidite: stanujem v pritličju, soseda sva, v kupljeni palači pa stanujem samo v majhni sobi... Vi se brškone ne morete dovolj načuditi — čemu vam vse to pripovedujem? Takoj vam pojasnim...

Bankir je položil roke v žep, pogledal je Stupinu naravnost v oči ter spregovoril počasi in razločno:

— Ljubim vašo Ano...

Stupin ni zakričal od začudenja in ogorčenja. Iz njegovih prs se je začul nekak hripav klic: sapa mu je zastala v grlu. Z izbuljenimi očmi in v nerazumljivem strahu je gledal rdečelasega bankirja in se je ves tresel.

Katzmann je še vedno stal v prejšnji pozi, samo široko lice je postalo bledo in oči so se bolj zasvetile.

Stupin se je zavedel. Trdih korakov se je približal gostu, pokazal mu je vrata in tudi razločno spregovoril:

— Marš ven!

Katzmann ni zganil z nobeno mišico. Mirno je odgovoril:

— Ne pojdem odtod pred določenim časom, čeprav mi boste grozili z revolverjem, ki je spravljen v levem predalčku pisalne mize in ki ste si ga preskrbeli pred štirimi meseci.

Stupin je stopil nekaj korakov nazaj in ves presenečen gledal rdečelasca, ki se mu ta hip ni zdel bankir Katzmann, temveč nekaj zagonetnega in tajinstvenega.

— Odkod veste to? — je zamrmral Stupin.

— Poslušajte mirno in takoj vam povem. Potrudim se pojasniti vam to v kratkem. Z nepopisnim trudom, tekom petindvajsetih let, z malenkostnimi kompromisi in velikimi zločini, s talentom in iznajdljivostjo sem si pridobil ogromno premoženje. Toda nekega lepega dne mi je postalo jasno, da en človek ne more stisniti bogastva vsega sveta v svojo pest in če bi bilo to tudi mogoče, da bi bogastvo tisti hip izgubilo svojo privlačnost. Tedaj sem začutil, kako je škoda izgubljenega življenja, ki je kar naenkrat izgubilo vsaki cilj. In v tem času sem srečal Ano z vami. Zaljubil sem se vanjo takoj, ko sem jo prvič videl. Zaljubil sem se platonično, razumete — platonično, zakaj jasno mi je bilo, da se jaz — smrdljivi pes, falot in bivši goljuf — ne smem približati temu dragulju, ne smem slišati njenega glasu, ne smem celo vdihavati zraka v njeni bližini.

Bankir je potegnil iz žepa svileni robec ter si obrisal potno čelo.

— In glejte, g. Stupin, sklenil sem žrtvovati vse življenje gledanju, platoničnemu gledanju Ane. Sklenil sem hoditi za njo vse življenje in jo samo gledati, ne da bi se seznanil z njo. V ta namen sem kupil omenjeno palačo in skozi okno sem opazoval vaše življenje z daljnogledom, ki sem ga nalašč za to naročil. Opazoval sem vašo srečo in sam sem bil srečen z vami. To je trajalo približno deset mesecev. In točno pred enim letom je Ana o pol dveh ponoči po nekem burnem razgovoru z vami odpotovala.

Bankir je za hip umolknil.

Stupin je napeto sledil temu pripovedovanju, oči so se mu iskrile in bankir se mu ni zdel več tuj in zoprn. Nasprotno, skupnost trpljenja ga je takoj zbližala s tem rdečelascem z debelo glavo in bledim obrazom.

Zgrabil je Katzmanna za roko in dejal nestrpno:

— Govorite, pripovedujte dalje... Oprostite mojo osornost!

Bankir mu je dobrodušno stisnil roko in zadržal v grlu vzklik, rekoč:

— Kaj bi vam še povedal: Po Aninem odhodu sem opazoval samo še vas. Vedno sem videl, kako ste jo čakali, videl sem tudi hijacinte in razbite vaze in tudi tisto-le pismo, ki leži tam na mizi. Razumel sem, da ste živeli med upanjem in obupom, skupaj z vami sem preživljal prečute noči, na vašem obrazu sem skušal prečitati kaj o Anini usodi in samo to sem vedel, da se še ni vrnila... Danes mine leto dni. S svojega opazovališča sem prečital na vašem obrazu nekaj povsem novega, strašnega in odločnega. In ker sem izgubil že vsako nado, da bi kaj izvedel o Ani, sem prišel k vam in vas prosim, povejte mi: kje je ona?

Pri zadnjih besedah so se zganile v bankirjevem glasu solze in zloba.

Stupin je stopil počasi k mizi, vzel orumenelo pismo, ki mu je bilo tako dobro znano, da je lahko ponovil vsebino na izust, ter ga pomolil Katzmannu.

— Čitajte!

Hlastno je bankir pograbil pismo in kar obvisel na vrsticah. Oči so se mu razširile, zenice so se zalesketale, roke so mu drhtele kakor v vročici. Prečital je enkrat, dvakrat, trikrat, neštetokrat. Obraz je po vrsti spreminjal barvo, samo oči so bile vedno iste, poželjive in strašne. Slednjič mu je omahnila roka s pismom in ves se je nekako naježil.

—Nič več? — je zašepetal komaj slišno.

Stupin je molče prikimal z glavo.

Bankir se je ves skljućil in onemoglo zrl na vse strani.

Položil je pismo na mizo in ne da bi se obrnil tiho odšel iz sobe. Čez hip se je čulo, kako je zaprl vežna vrata. Odšel je.

— — — — — — — — —

Zopet je Stupin sam. Zopet mu roje iste težke misli po glavi.

Ura je odbila dvanajst. Še pol ure Sedel je h kaminu in sklenil sedeč tako ves čas z zatisnjenimi očmi, misliti o Ani in obuditi v duši njen obraz

Zdaj zdaj se oglasi zvonec... Kako neki pozvoni... nestrpno in energično, ali pa nasprotno — kratko in v presledkih, kakor je vedno zvonila. On ji pojde odpret vrata. Mislila bo, da ji odpre sluga, pa zagleda njega. Vsa presenečena vzklikne in v njenih plavih, jasnih očeh z dolgimi črnimi trepalnicami se pojavi radostno začudenje. Vrže se mu okrog vratu, on jo pritisne na svoja prsa, kakor je še nikoli ni pritiskal, in poljubljal bo njena nežna lica in sveže ustne... Ah, kako so sveže in prijetne. Nato ji pomaga odložiti plašč ter jo spremi v kabinet. Posadi jo v naslonjač pri kaminu, sam pa sede k njenim nogam in bo govoril... Ah, kako mnogo bo govoril, kako mnogo ji pove o svojem trpljenju in težkih mukah... V kakih groznih barvah ji opiše to strašno leto, ki je zdaj k sreči končano. Ona se nagne k njemu, blizu, blizu, iz oči ji bo odsevala radost in ljubav, njene drobne ročice bodo nežno gladile njegove lase — nežno, nežno in počasi.

Bil je že daleč od bridke resničnosti. Ena slika se je vrstila za drugo, druga za tretjo, on pa je bil v duhu že na pragu paradiža.

Blagodejni spanec mu je zatisnil oči...

Planil je pokonci in mencal oči...

—Kaj pa je to?... Kje je Ana!...

(Konec jutri.)

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservat za Opalograph dobite edino le pri L. Baraga, Selenburgova ulica štev. 6. Telefon št. 98

Hotel „JUGOSLAVIJA"
KRK, otok Krk
Lega s krasnim razgledom na morje. **Pensija (hrana in postelja) dnevno Din 50.**
Vse informacije daje: **Vid Festini,** Krk, otok Krk.
2866

Prodaja na obroke.
Alfonz Breznik
Ljubljana, Mestni trg 3 v lastni hiši poleg magistrata.
Zaloga in izposojevalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonijev **Steinway, Förster, Bösendorfer, Hölzl, Hofman, Original Stingl, Czapka etc. etc.** — Prodaja tudi na obroke. — Ugodna zamena. — 10-letno jamstvo. — Popravila in uglaševanja najceneje. — **Najbogatejša izbira vijolin,** vseh ostalih inštrumentov in pihal, muzikalij in **strun** engros in detail. 88/L

Objavljam
da pričnem z 20. avgustom t. l. prevažati z osebnim avtomobilom potnike in prtljago proti naročilu s postaje Rakek v poljubno določeno kraje po najnižjih konkurenčnih cenah.
ANDREJ POGLAJ, Rakek 139.
2843

Za lepe poletne dni vsaka elegantna dama nosi obleko iz
Les Tissus A·G·B
tkanine, ki je po svoji kakovosti in okusu najcenejša.
Prodaja samo trgovcem: 2538
ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 20/III. TELEFON 6—99.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

Zenitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10

Službe

Izurjene pletilke dobijo dobro stalno službo. Naslov v upravi »Sl. Naroda«. 2846

Deček-tekač se takoj sprejme pri tvrdki F. Šibenik, Gosposka ul. 16. 2876

Vrtnar samski, trezen, popolnoma vajen zelenjadnemu in sadnemu vrtu, — se sprejme takoj. Zglasiti se je pri M. Dolničarju, posestniku v Šmartnem ob Savi, pošta Moste. — 2843

Starejša natakarica na račun (ali dve sestri, sorodnici) se išče za prometno gostilno tik Ljubljane za vino, kuhinjo in gostilno. Pogoji v upravi »Sl. Nar.«. 2863

Oskrbnik z večletno prakso, ki se dobro razume v poljedelstvu in v vinogradih, išče službo na graščini na Štajerskem ali Hrvaškem. Ponudbe na upr. lista pod »Oskrbnik — 2872«.

Išče službe

železniški upokojenec v pisarni ali kot sluga. Ponudbe na upravo lista pod »Sluga — 2868«.

Stanovanja

Pohištvo odkupim onemu, ki mi odstopi stanovanje z dvema sobama in kuhinjo v mestu. Ponudbe na upr. lista pod »Čedno stanovanje 2773«.

Dopisovanje

Gospodična želi radi pomanjkanja znanja z boljšim gospodom, ki ima državno službo. Dopise s polnim naslovom na upravo lista pod »Državni uradnik 2869«.

Poizvedbe

Izgubil se je bel psiček »foxterrier« z znamko «Gornji grad9», sliši na ime Trilbi. Najditelja se naproša, da ga odda proti dobri nagradi na Selu št. 38, II., pri Guštinu. 2864

Pouk

Učenec poštenih starišev, zdrav in krepak, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovini z mešanim blagom. A. Pogačnik, Cerknica. 2866

Učiteljica klavirja sprejme v zasebni pouk tri učence. Dopise na upravo lista pod »Uspeh 2867«.

Prodam

Prodam zlato moško žepno uro. Ponudbe na upravo lista pod »Zlato — 2873«.

Spalno opravo dobro ohranjeno, iz trdega lesa, prodam; istotam se proda tudi nekaj perila. Ponudbe pod «Spalna oprava/2811« na upravo »Slov. Naroda«.

Orjunaški kroj za srednjo postavo in nekaj drugih dobro ohranjenih oblek prodam takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Dobro ohranjeno 2870«.

Postelja kompletna, se proda. Naslov: Fani Sever, Gosposvetska cesta. 2877

Ročna blagajna vsa okovana, se proda. Vpraša se Janko Drmota, zlatar, Sp. Šiška, Jernejeva ul. 2875

Prodajo se tri dobro ohranjene mize, pripravne za gostilno. Ponudbe na upravo lista pod »Mize — 2874«.

Lokali

Večji trgovski lokal ali prostor, kateri bi se dal preurediti s primernim suhim skladiščem, v sredini mesta ali na Gosposvetski cesti, se išče. Ponudbe na poštni predal 112. 2826

Posojila

Posodim 20.000 do 25.000 Din brez obresti hišnemu gospodarju, kateri mi odstopi dve prazni sobi z uporabo kuhinje. Vknjižba na prvo mesto. Ponudbe na upravo lista pod »Brez obresti 2832«.

Iščem 50.000 Din v svrho povečanja dobro idočega podjetja. Ponudbe na upravo lista pod »Nujno — 2871«.

Nepremičnine

Hiša dvonadstropna, z nekoliko vrta v lepem trgu na Gorenjskem, oddaljeno 1 uro od kolodvora, s prostornimi kletmi, pripravna za vsako obrt, trgovino, najbolj pa za trgovino z vinom na debelo, je za Din 50.000 takoj naprodaj. Kupcu je stanovanje takoj na razpolago. Cenj. dopise pod »Ugodna prilika — 2865« na upravo »Sl. Naroda«.

Razno

Suhe gobe M. GERŠAK, Ljubljana Kongresni trg 10. 129/L

Paviljone v dekoracijo na velesejmu sprejema — Rud. Sever, Ljubljana, Gosposvetska cesta c. 6 (v hiši mesarja Slamiča). 150/L

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.